НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх.No 49-302-01-21
Дата 13 / 04 2023 г.

12

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

X

ДО

49-ОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България изпращам Ви одобрения с Решение № 243 на Министерския съвет от 2023 г. проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права.

Приложения:

1. Мотиви към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права.
2. Частична предварителна оценка на въздействието.
3. Справка от Министерството на правосъдието за съответствие с Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи и с практиката на Европейския съд по правата на човека.
4. Справка за съответствие с правото на Европейския съюз.
5. Справка за постъпилите предложения от обществените консултации.
6. Справка за отразяване на становищата, получени след съгласуване на законопроекта.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

X

МБ-АС

AG-ZID_ZAPSP

Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
М И Н И С Т Е Р С К И С Ъ В Е Т

Препис

Р Е Ш Е Н И Е № 243

от 31 март 2023 година

ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ЗАКОНОПРОЕКТ

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България

М И Н И С Т Е Р С К И Я Т С Ъ В Е Т
Р Е Ш И:

1. Одобрява проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права.

2. Предлага на Народното събрание да разгледа и приеме законопроекта по т. 1.

3. Министърът на културата да представи законопроекта по т. 1 в Народното събрание.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ: /п/ Гълъб Донев

ГЛАВЕН СЕКРЕТАР НА
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ: /п/ Красимир Божанов

Вярно,
ЗА ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ

“ПРАВИТЕЛСТВЕНА КАНЦЕЛАРИЯ”:

/Жана Кадънкова/

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА АВТОРСКОТО ПРАВО И СРОДНИТЕ МУ ПРАВА

(Обн., ДВ, бр. 56 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 63 от 1994 г., бр. 10 от 1998 г., бр. 28 и 107 от 2000 г., бр. 77 от 2002 г., бр. 28, 43, 74, 99 и 105 от 2005 г., бр. 29, 30 и 73 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г., бр. 12 и 32 от 2009 г., бр. 25 от 2011 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28 и 94 от 2018 г. и бр. 17, 47 и 98 от 2019 г.)

§ 1. В чл. 3 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 6 думите „и приложени устройствени планове“ се заличават;

б) точка 8 се изменя така:

„8. проекти, карти, схеми, планове и други, отнасящи се до архитектурата, териториалното устройство, географията, топографията, музейното дело и която и да е област на науката и техниката.“

2. В ал. 2:

а) в основния текст думата „също“ се заменя с „и следните произведения“;

б) в т. 1 накрая се поставя запетая и се добавя „включително на произведения с изтекъл срок на времетраене на авторското право“.

§ 2. В чл. 4 се създава т. 5:

„5. материали, получени чрез възпроизвеждане на произведения по чл. 3, ал. 1, т. 5 - 10 с изтекъл срок на времетраене на авторското право.“

§ 3. В чл. 18, ал. 2 се правят следните изменения:

1. В т. 4 думите „по безжичен път“ се заличават.

2. В т. 5 думите „по кабел“ се заличават.

3. Точка 10 се изменя така:

„10. предлагането на електронен достъп до произведението или до част от него;“.

§ 4. В чл. 19 думите „право на възнаграждение“ се заменят с „право на справедливо и съразмерно възнаграждение“.

§ 5. Член 21 се изменя така:

„Разрешено излъчване, предаване и препредаване на произведения и предоставяне на спомагателни онлайн услуги

Чл. 21. (1) Разрешението за излъчване или предаване на произведението включва и разрешение за излъчването и за предаването му по всяка друга електронна съобщителна мрежа, както и за предоставянето на спомагателни онлайн услуги, когато тези действия се извършват от същата организация или под неин контрол и на нейна отговорност, едновременно с излъчването или предаването или за определен период от време след него, изцяло и в непроменен вид и не излизат извън територията, за която е отстъпено правото на излъчване или предаване.

(2) Когато радио- или телевизионната организация доставя своите програми чрез пряко въвеждане, без самата тя да доставя едновременно сигналите – носители на програми, пряко на публиката и разпространителят на сигнали доставя на публиката тези сигнали, е налице едно общо действие по предаване. Разрешението по ал. 1 обхваща участието на радио- или телевизионната организация в общото действие по предаване. Разпространителят на сигнали следва да получи разрешение за своето участие в общото действие по предаване. Разрешението може да бъде получено чрез организация за колективно управление на права или чрез радио- или телевизионната организация, когато такива права са й били надлежно отстъпени.

(3) За разрешението по ал. 1 се заплаща едно общо възнаграждение, което следва да е справедливо и съразмерно, като се отчитат видовете действия по използване, техният обем и аудитория. Когато в рамките на полученото разрешение по ал. 1 някое от действията се осъществява чрез посредничеството на друга организация, отделно възнаграждение не се дължи, освен когато е изрично предвидено в този закон.

(4) Разрешение за препредаване на произведение едновременно с излъчването или предаването му, изцяло и в

непроменен вид, се дава само чрез организация за колективно управление на права освен в случаите, когато правата за препредаване на произведението са отстъпени на радио- или телевизионната организация в съответствие с чл. 91, ал. 5.

(5) Когато автор е предоставил правото на препредаване на свое произведение на продуцент на звукозапис или на филм, или на друго аудио-визуално произведение, предприятието, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, което препредава това произведение, дължи на автора възнаграждение отделно от всяко друго. Всеки отказ от такова възнаграждение от страна на автора е недействителен. Правото да събират това възнаграждение може да бъде предоставено от автора само на организации за колективно управление на съответната категория авторски права.

(6) Възнагражденията по ал. 5 се събират само чрез организации за колективно управление на съответните категории авторски права. Размерът и начинът на плащането им се определят по споразумение между тези организации и задължените предприятия, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

(7) Разпоредбите на ал. 4 - 6 не се прилагат относно сключването на споразумения за разрешаване препредаването на програми между радио- и телевизионните организации, осъществяващи първоначалното излъчване или предаване на собствени програми, и препредаващите предприятия. Когато правата за препредаване на произведения, включени в програмите на радио- или телевизионни организации, са им надлежно отстъпени, разрешението, дадено от организациите, включва и тези права, като изрично ги описва. Препредаващите предприятия могат да се позоват, че права за препредаване са придобити по тази алинея само ако тези права са изрично описани в даденото разрешение.

(8) При определянето на размера на дължимото възнаграждение за правата, за които се прилага правилото по чл. 101б, се вземат предвид всички аспекти на спомагателната онлайн услуга, включително характеристиките на услугата, времето, през което програмата, предоставяна чрез тази услуга, е на разположение онлайн, аудиторията и предоставените езикови версии. Това правило не изключва определянето на размера на възнаграждението въз основа на съответните приходи на излъчващата или предаващата организация.

(9) Страните водят преговори относно даване на разрешения по този член добросъвестно.

(10) В случаите, в които не се постигне споразумение относно даване на разрешение по този член, спорът между страните може да се разреши чрез медиация съгласно чл. 94ю и 94я."

§ 6. В чл. 22, ал. 1, в изречения първо и второ думите „по безжичен път" се заличават.

§ 7. В дял първи, глава четвърта, в раздел II се създава чл. 22б:

„Използване от доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание

Чл. 22б. (1) Предлагането на електронен достъп до произведения, качени от потребителите на онлайн услуга за споделяне на съдържание, се извършва от доставчика на услугата, за което той следва да получи разрешение от носителите на права.

(2) Разрешението по ал. 1 обхваща и:

1. действията по възпроизвеждане на произведението, в рамките на онлайн услугата за споделяне на съдържание, за целите на предлагането на електронен достъп;

2. действията в рамките на полученото разрешение, извършвани от потребителите на онлайн услугата за споделяне на съдържание, ако те действат с нетърговска цел или не генерират значителни приходи.

(3) Независимо от предвиденото в предходните алинеи, ако потребителят на онлайн услугата за споделяне на съдържание има право да предлага електронен достъп до качените от него произведения, то обхваща и попадащите в рамките му действия на доставчика на онлайн услугата за споделяне на съдържание.

(4) Член 16, ал. 1 от Закона за електронната търговия не се прилага за действията по този член на доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание. Това изключване не се отнася за действия на доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание за цели, които попадат извън обхвата на този член.

(5) За предлагането на електронен достъп по този член без необходимото разрешение отговорност носи доставчикът на онлайн услугата за споделяне на съдържание, освен ако докаже, че едновременно:

1. е положил всички възможни усилия за получаване на разрешение;

2. е положил всички възможни усилия в съответствие с високите секторни стандарти за дължима професионална грижа, за да гарантира, че конкретните произведения, за които носителите на права са му предоставили съответната и необходима информация, не са налични в онлайн услугата за споделяне на съдържание;

3. е действал без забавяне, след като е получил достатъчно обосновано уведомление от страна на носителите на права, за да преустанови достъпа до или да премахне от уебсайтовете си произведенията, за които е постъпило уведомлението, и е положил всички възможни усилия за предотвратяване на бъдещото им качване в съответствие с т. 2.

(6) При преценка за наличието на условията за освобождаване от отговорност по ал. 5 се следва принципът на пропорционалност, като се вземат предвид и следните елементи:

1. видът, аудиторията и обемът на услугата, както и видовете произведения, качени от потребителите на услугата;

2. наличието на подходящи и ефективни средства и тяхната цена за доставчиците на услуги.

(7) Действително новосъздаден доставчик на онлайн услуги за споделяне на съдържание носи отговорност за предлагането на електронен достъп по този член без необходимото разрешение, освен ако докаже, че едновременно:

1. е положил всички възможни усилия за получаване на разрешение;

2. е действал без забавяне, след като е получил достатъчно обосновано уведомление от носителите на права, за да преустанови достъпа до произведенията, за които е постъпило уведомлението, или за да свали тези произведения от своите уебсайтове.

(8) Когато средният месечен брой на отделните посетители на доставчик на услуги по ал. 7 надвишава 5 000 000 посетители, изчислени въз основа на предходната календарна година, за да се освободи от отговорност, той трябва да докаже и че е положил всички възможни усилия за предотвратяване на бъдещо качване на произведенията, за които са постъпили уведомления, и носителите на права са предоставили съответна и необходима информация.

(9) Доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание предоставят на носителите на права по тяхно искане подходяща информация относно функционирането на техните практики във връзка с действията по ал. 5, 7 и 8. Когато е дадено разрешение по ал. 1, доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание предоставят на носителите на права информация относно използването на произведенията, за което е дадено разрешение.

(10) Разпоредбите на този член не засягат и не ограничават прилагането на глава пета от този закон, както и на други основания за използване без разрешение, предвидени в действащото право. Прилагането на този член не води до предотвратяване на наличието на произведения, качвани от потребители, които не нарушават авторското право и сродните му права, включително в случаите, в които е допустимо свободно използване и доставчикът на онлайн услуги за споделяне на съдържание няма право да блокира или да премахва такова съдържание на основание на този член. Доставчикът на онлайн услуги за споделяне на съдържание включва в общите си условия информация за възможностите за допустимо свободно използване на произведения съгласно действащото право.

(11) Доставчикът на онлайн услуга за споделяне на съдържание включва в общите си условия и осигурява прилагането на бързи и ефективни процедури за подаване на жалби от потребителите на услугата му и за разрешаване на спорове, свързани с преустановяване на достъпа до или премахването на произведения, качени от тях. Общите условия съдържат и информация за адрес и електронен адрес за подаване на жалба, срок за разглеждане на жалбата и за връщане на отговор по същия начин, по който е постъпила жалбата. Отказът да се уважи жалбата се мотивира.

(12) Когато носители на права поискат да бъде преустановен достъпът до техни конкретни произведения или тези произведения да бъдат премахнати, те следва надлежно да обосноват искането си.

(13) Жалбите, подадени чрез предвидения в ал. 11 механизъм, се разглеждат без ненужно забавяне, а решенията за преустановяване на достъпа до или за отстраняване на каченото съдържание подлежат на човешка преценка.

(14) Когато не се постигне споразумение по реда на ал. 11, страните могат да разрешат спора чрез медиация съгласно чл. 94ю и 94я.

(15) Независимо от механизмите за защита по ал. 11 и процедурата по медиация по ал. 14, когато във връзка със спорове по този член потребителите се позовават на разрешение или на допустимо свободно използване, всяка от страните може да отнесе спора до компетентния съд.

(16) Не се считат за доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание по смисъла на този член доставчици като:

1. онлайн енциклопедии с нетърговска цел;

2. образователни и научни хранилища с нетърговска цел;

3. платформи за разработване и споделяне на софтуер с отворен код;

4. доставчици на електронни съобщителни услуги;

5. платформи за онлайн търговия;

6. доставчици на услуги „в облак“ между предприятия;

7. доставчици на услуги „в облак“, които позволяват на ползвателите да качват съдържание за собствена употреба.

(17) Разпоредбите на този член не засягат и не ограничават прилагането на чл. 17 от Закона за електронната търговия.

(18) Прилагането на този член не следва да води до идентифициране на отделни потребители. Личните данни, предоставени във връзка с този член, се обработват в съответствие с изискванията за тяхната защита.

(19) Доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание е положил всички възможни усилия за получаване на разрешение по този член, ако е започнал преговори с организациите за колективно управление на права по глава единадесет „и“ или с други правоносители, като се отчитат видът и обемът на съдържанието, което преобладава в услугата на съответния доставчик. Доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание е положил всички възможни усилия и в случаите, когато надлежно е установил, че такова разрешение не е необходимо, включително защото правото за използване се притежава или е било предоставено на потребителя или на доставчика на онлайн услуга за споделяне на съдържание, или е въз основа на законно право на свободно използване.

(20) Разпоредбите на този член не се отнасят до компютърните програми.“

§ 8. В чл. 24, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 2 думите „при критика“ се заменят със „за цели като критика“.

2. Създават се т. 2а и 2б:

„2а. използването за целите на карикатурата или пародията, както и за целите на подражаване на характера или стила на друго произведение;

2б. случайното включване на произведение в друг материал;“.

3. В т. 3 думите „използването на части от публикувани произведения“ се заменят с „използването с нетърговска цел на части от разгласени произведения“.

4. В т. 5 думите „възпроизвеждането от средствата за масово осведомяване“ се заменят с „възпроизвеждането, излъчването, предаването и предлагането на електронен достъп от средствата за масово осведомяване“.

5. Точка 6 се изменя така:

„6. използването на произведения от средствата за масово осведомяване във връзка със съобщаването на актуално събитие, в ограничен обем, оправдан от целите на информацията, при посочване на източника и името на автора, освен ако това е невъзможно;“.

6. В т. 7 думите „излъчването им по безжичен път или предаването им чрез кабел или друго техническо средство“ се заменят с „излъчването или предаването им“.

7. В т. 8 думата „публикувани“ се заменя с „разгласени“.

8. В т. 9 думите „вече публикувани“ се заменят с „разгласени“.

§ 9. В чл. 25а, ал. 2, изречение второ думите „или други обекти на закрила“ се заличават.

§ 10. В чл. 26б се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 6 думата „преизлъчването“ се заменя с „препредаването“;

б) създава се т. 8:

„8. чрез действия по чл. 90д, ал. 1;“.

2. В ал. 4 се създава т. 6:

„6. член 90д, ал. 1.“

§ 11. В дял първи, глава пета се създава раздел III с чл. 26е – 26л:

„Раздел III

Особени разпоредби за някои видове използване по цифров път на произведения и други обекти на закрила

Автоматизиран анализ на текст и информация

Чл. 26е. (1) Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение при автоматизиран анализ на текст и информация по реда на този член е допустимо използването на произведения и други обекти на закрила от лице, което разполага с правомерен достъп до тях.

(2) Използването по ал. 1 се извършва по цифров път или в цифрова форма само чрез следните действия, доколкото те са необходими за целите на възпроизвеждането или извличането при автоматизиран анализ на текст и информация:

1. възпроизвеждане на произведения или на части от тях;

2. възпроизвеждане, превеждане, преработване на компютърни програми или внасяне на други изменения в тях;

3. възпроизвеждане, извличане или повторно използване по смисъла на чл. 93в на бази данни или на части от тях.

(3) Лицата по ал. 1 имат право да съхраняват резултатите от действията по ал. 2, докато това е необходимо за целите на автоматизирания анализ на текст и информация.

(4) Носителите на права могат да забранят използването на произведения, други обекти на закрила или части от тях при условията на ал. 1 и 2, преди те да бъдат достъпени. В случаите на обекти, до които е предоставен електронен достъп, забраната има действие само ако е установена с технически средства, незабавно разпознаваеми от софтуера, извършващ автоматизиран анализ.

Автоматизиран анализ на текст и информация за научни цели

Чл. 26ж. (1) Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение при автоматизиран анализ на текст и информация по реда на този член е допустимо използване на произведения и други обекти на закрила от лице, което разполага с правомерен достъп до тях, за провеждането на научни изследвания.

(2) Използването по ал. 1 се извършва по цифров път или в цифрова форма само чрез следните действия, доколкото те са необходими за целите на възпроизвеждането или извличането при автоматизиран анализ на текст и информация:

1. възпроизвеждане на произведения или на части от тях;

2. възпроизвеждане, извличане или повторно използване по смисъла на чл. 93в на бази данни или на части от тях.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 се отнасят за следните лица:

1. университети и техните библиотеки;

2. научни и изследователски институти, както и болници, които провеждат научни изследвания;

3. общодостъпни библиотеки, музеи и архивни учреждения;

4. институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство съгласно Закона за националния архивен фонд;

5. организации, чиято основна дейност е извършването на научни изследвания или провеждането на образователни дейности, включващи научни изследвания, както и обединения, включващи такива организации, при условие че тези организации или техните обединения:

а) извършват дейност с нестопанска цел в обществена полза, или

б) реинвестират всички печалби от дейността си в провежданите от тях научни изследвания, или

в) действат в обществен интерес, признат от държава членка, включително ако са финансирани с публични средства или чрез публично-частни партньорства.

(4) Разпоредбите на ал. 1 и 2 не се отнасят до организации и техни обединения, върху които търговец упражнява контрол по смисъла на Търговския закон или друго решаващо влияние и има възможност да се ползва с привилегирован достъп до резултатите от научните изследвания.

(5) Лицата по ал. 3 имат право да съхраняват резултатите от действията по ал. 2, както и да предоставят на трети лица достъп до тях за целите и за периода на провеждане на научното изследване, неговите проверка и оценка.

(6) Лицата по ал. 3 са длъжни да използват подходящи технически средства за защита на информацията, съхранявана от тях при условията на ал. 5.

(7) Разпоредбите на този член не засягат прилагането на чл. 26е и не се ограничават от него.

(8) Разпоредбите на този член не се отнасят до компютърните програми.

Свободно използване в рамките на цифрови и трансгранични преподавателски дейности

Чл. 26з. (1) Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение е допустимо използването на произведения и други обекти на закрила по цифров път или в цифрова форма по реда на този член от образователни институции за илюстриране при обучение в обем, оправдан за постигане на неговата нетърговска цел, при условие че използването се осъществява:

1. под контрола и отговорността на образователната институция - в нейните помещения, в помещения на трети лица или посредством сигурна електронна среда, достъпна единствено за съответните обучители и обучавани, независимо дали те се намират в същата или в друга държава, и

2. при посочване на източника и името на правоносителя, освен ако това е невъзможно.

(2) Използването по този член на произведения или на части от тях се извършва чрез възпроизвеждане, излъчване, предаване, препредаване или предлагане на електронен достъп.

(3) Използването по този член на компютърни програми се извършва чрез възпроизвеждане, разпространение, превеждане, преработване или внасяне на други изменения в тях.

(4) Използването по този член на бази данни или части от тях се извършва чрез:

1. възпроизвеждане, публично представяне, излъчване, предаване, препредаване или предоставяне на електронен достъп;

2. превеждане на друг език, преработка или синхронизация;

3. възпроизвеждане, публично представяне, излъчване, предаване, препредаване или предлагане на електронен достъп, както и разпространение на резултатите от действията по т. 2;

4. извличане или повторно използване по смисъла на чл. 93в.

(5) Използването по ал. 1 чрез извършване на действията по ал. 2-4 е допустимо само доколкото тези действия са необходими за целите на илюстрирането при обучение.

(6) Разпоредбите на този член се отнасят за следните образователни институции:

1. институции в системата на предучилищното и училищното образование;

2. институции, вписани в регистрите, поддържани по реда на Закона за професионалното образование и обучение;

3. висши училища, създадени в съответствие със Закона за висшето образование.

(7) Разпоредбите на този член не се отнасят за нотни материали, музикални партитури, както и за произведения и други обекти на закрила, предназначени предимно за използване при обучение, ако ползвателят може да се снабди с необходимото разрешение след полагане на разумни усилия.

Свободно използване за опазване на културното наследство

Чл. 26и. (1) Без съгласието на носителя на правото и без заплащане на възнаграждение е допустимо използването на произведения и други обекти на закрила от или под контрола и отговорността на общодостъпни библиотеки, учебни или други образователни заведения, музеи, архивни учреждения и институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство съгласно Закона за националния архивен фонд.

(2) Използването по ал. 1 се извършва по цифров път или в цифрова форма, доколкото е необходимо за опазването и съхранението на обекти на закрила от постоянния архивен фонд или намиращи се постоянно в колекциите на съответната организация, ако не служи за търговски цели и се осъществява чрез следните действия:

1. възпроизвеждане на произведения или на части от тях;

2. възпроизвеждане, извличане или повторно използване по смисъла на чл. 93в на бази данни или на части от тях.

Прилагане по аналогия. Особени правила относно техническите средства за защита

Чл. 26к. (1) Разпоредбите на чл. 23 и на чл. 25а се прилагат съответно относно свободното ползване по този раздел.

(2) Когато ползвател по чл. 26ж е поискал от носителя на правото да му осигури достъп до обекта на закрила при условията и по

реда на чл. 25а, ал. 2, носителят на правото е длъжен да осигури необходимия достъп в срок до 72 часа от постъпване на искането.

(3) Носителите на права използват технически средства за защита на мрежите и базите данни, които са пропорционални на рисковете за тяхната цялост и сигурност и не възпрепятстват упражняването на правата по чл. 26ж.

(4) Организациите за колективно управление на права и представителните организации на лицата по чл. 26ж, ал. 3 съгласуват помежду си най-добри практики по отношение на изпълнение на задълженията и прилагане на мерките по ал. 3 и по чл. 26ж, ал. 6.

Избягване на колизия

Чл. 26л. (1) Разпоредбите на чл. 26е – чл. 26и не засягат прилагането на чл. 24 и не се ограничават от него.

(2) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава правото на свободно използване по чл. 26ж - 26и, е нищожна."

§ 12. Член 34 се изменя така:

„Чл. 34. След изтичане на срока на времетраене на авторското право произведенията могат да бъдат използвани свободно, при условие че не се нарушават права по чл. 15, ал. 1, т. 4 и 5, които продължават безсрочно. Органът по чл. 33 следи за спазването на тези права и по изключение може да разреши промени в произведението."

§ 13. В чл. 34а се правят следните изменения:

1. В заглавието думата „непубликувани" се заменя с „неразгласени".

2. В изречение първо думата „публикувано" се заменя с „разгласено".

§ 14. Заглавието на чл. 34б се изменя така:

„Закрила на неразгласени произведения от неизвестни автори"

§ 15. В чл. 36, ал. 1 думата „възнаграждение" се заменя със „справедливо и съразмерно възнаграждение" и се създава изречение второ:

„Когато за създаването на произведението е договорено отделно възнаграждение за положен от автора труд, размерът му се посочва изрично."

§ 16. В чл. 37 ал. 2 се отменя.

§ 17. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Когато първоначално договореното възнаграждение се окаже явно несъразмерно на приходите, получени от използването на произведението, авторът може да иска увеличение на възнаграждението или да претендира допълнително възнаграждение от страната, с която е сключен договорът за използване, или от нейни правоприемници. Ако не се постигне съгласие между страните, авторът може да започне процедура по медиация по чл. 94ю и 94я, както и да предяви иск по съдебен ред, независимо дали е провеждана процедура по медиация.“

2. Създават се ал. 3 – 6:

„(3) При преценка дали възнаграждението е несъразмерно ниско се вземат предвид всички последващи и съответни приходи от използването на произведението, включително продажбата на рекламни стоки, когато е приложимо, както и специфичните обстоятелства във всеки конкретен случай, включително приносът на автора, пазарните практики и особеностите на съответния сектор и действителното използване на произведението.

(4) Разпоредбата на ал. 2 не се прилага по отношение на споразумения, сключени от организации за колективно управление на права и независими дружества за управление на права.

(5) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава предвиденото в този член, е недействителна по отношение на авторите.

(6) Разпоредбите на този член не се отнасят до авторите на компютърни програми.“

§ 18. В чл. 39 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думата „предаването“ се заменя с „предоставянето“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Авторът може да отмени изключителния характер на правото на използване, вместо да развали договора, съгласно предвиденото в ал. 1. В този случай договорът занапред продължава действието си като договор за неизключително право на използване, като запазва останалите си условия.“

3. Създават се ал. 3 – 5:

„(3) Когато произведението има повече от един автор, правото по ал. 1 или 2 се упражнява по реда на чл. 8, ал. 2.

(4) Алинеи 1 и 2 не се прилагат за:

1. договори за произведения на архитектурата и за компютърни програми;

2. договори по чл. 41 и 42 и за договори, в които ползвателят действа като краен потребител;

3. случаи, в които правата не се упражняват главно поради обстоятелства, за които е разумно да се очаква, че ще бъдат отстранени от автора;

4. случаи, в които поради естеството на отстъпеното право то няма как да бъде отстъпено на нов ползвател.

(5) След изтичането на предвидения в ал. 1 срок, за да развали договора или да отмени изключителния характер на правото на използване авторът е длъжен първо да уведоми ползвателя и да определи подходящ срок, в рамките на който ползвателят е длъжен да започне използването на произведението. Ако използването не е започнало в указания срок, авторът може да развали договора или да отмени изключителния характер на правото на използване.“

§ 19. В дял първи, глава седма, в раздел I се създава чл. 39а:

„Прозрачност и отчетност

Чл. 39а. (1) Ползвател, на когото автор е отстъпил право да използва създадено от него произведение, е длъжен най-малко веднъж годишно, в срока на използването да предоставя на съответния автор актуална, разбираема, относима и изчерпателна информация за всяко използване на произведението, включително за начините на използване, за всички реализирани приходи от използването, включително от продажбата на рекламни стоки и дължимото възнаграждение, имащи пряко отношение към използването. Информацията може да се предоставя по електронен път, освен ако в договора с ползвателя не е уговорено друго.

(2) Когато ползвателят е отстъпил правото на използване на трето лице и в случай че първоначалният ползвател не разполага с цялата необходима информация по ал. 1, авторът има право да изиска от третото лице допълнителна информация, относима към периода на използването. Първоначалният ползвател е длъжен да предостави на автора информация за третото лице, включваща имена и данни за контакт.

(3) Всяко искане за допълнителна информация по ал. 2 до третото лице се отправя чрез първоначалния ползвател, освен ако той не оказва съдействие или по друга причина това е обективно невъзможно.

(4) Когато произтичащата от задължението по ал. 1 административна тежест е несъразмерна с оглед на получените приходи от използването на произведението, задължението се ограничава до видовете и нивото на информация, които може разумно да се очакват според случая.

(5) Задължението по ал. 1 не се прилага, когато приносът на автора е незначителен спрямо цялостното произведение, освен ако информацията е необходима на автора, за да упражни правата, предвидени в чл. 38, ал. 2. Приносът на автора е значителен, когато авторът е имал пряко въздействие върху цялостния успех на произведението или приносът му не е могъл да бъде заменен от този на друг автор, без да се засегне цялостният успех на произведението.

(6) Задължението по ал. 1 не се прилага по отношение на споразумения, сключени от организации за колективно управление на права и независими дружества за управление на права, за които е приложим чл. 94с[1].

(7) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава предвиденото в този член, е недействителна по отношение на автора.

(8) Разпоредбите на този член не се отнасят до авторите на компютърни програми. За компютърните програми се прилагат разпоредбите на чл. 70 и 71.

(9) Лицата, получаващи информация по този член, носят отговорност за нейното обработване, използване и опазване в съответствие с предвидените в действащото право задължения за защита на личните данни и търговската тайна."

§ 20. В чл. 41, ал. 3 се създава изречение трето:

„В тези случаи се прилагат чл. 38, ал. 3, 5 и 6."

§ 21. В чл. 44 се създава изречение второ:

„В този случай чл. 42 не се прилага."

§ 22. В чл. 54, ал. 3, в изречение първо думите „излъчвано по безжичен път или предавано или препредавано по кабел" се заменят с „излъчвано, предавано или препредавано."

§ 23. В дял първи, глава седма, в раздел II се създава чл. 54а:

„Договор с автор на превод

Чл. 54а. Разпоредбите на този раздел се прилагат съответно и за договор с автор на превод на литературно произведение."

§ 24. В чл. 57 се правят следните изменения:

1. Заглавието се изменя така:

„Договори за използване чрез електронни съобщителни мрежи"

2. В основния текст, в изречение първо думите „за излъчване по безжичен път или за предаване и препредаване по кабел" се заменят със „за излъчване, предаване или препредаване".

§ 25. В чл. 58 се правят следните изменения:

1. Заглавието се изменя така:

„Договори за публично изпълнение, за излъчване, за предаване, за препредаване и за предлагане на електронен достъп“

2. В ал. 1 изречение първо се изменя така:

„Авторът на музикално, литературно или аудио-визуално произведение, което е разгласено, дава предварително и писмено съгласие за публично изпълнение на живо или чрез запис, за излъчване, за предаване, за препредаване и за предлагане на електронен достъп до произведение или до част от него.“

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) При публично изпълнение на произведения по време на концерти ползвателят в 3-дневен срок преди изпълнението предоставя на лицата, от които е получил съгласието по ал. 1, предварителен списък с произведенията, които ще се изпълняват по време на концерта, и техните автори, а след публичното изпълнение - точен отчет с изпълнените произведения и техните автори, както и точен отчет за прихода от концерта.“

§ 26. В дял първи, в глава седма заглавието на раздел IV се изменя така:

„Раздел IV

Договор за публикация в пресата или в друго периодично издание”

§ 27. Член 59 се изменя така:

„Чл. 59. (1) Авторът на поръчано произведение няма право без съгласие на издателя да предлага същото произведение или части от него за публикуване или възпроизвеждане, както и за излъчване, предаване или предлагане на електронен достъп преди разгласяването му от издателя.

(2) Ако не е уговорено друго, ограниченията по ал. 1 не се прилагат, когато са изтекли петнадесет дни - за вестниците и новинарските сайтове в интернет, и три месеца - за списанията, от датата на предоставянето на ръкописа и издателят не го е разгласил или не е уведомил в тези срокове автора, че ще разгласи произведението, с посочване на датата, на която ще бъде разгласено.”

§ 28. В чл. 60 думите „вече публикувано в периодично издание произведение след датата на публикацията“ се заменят с „вече разгласено произведение след датата на разгласяване“.

§ 29. В чл. 61 се правят следните изменения:

1. В заглавието думата „публикуване“ се заменя с „публикация“.

2. В основния текст думите „Издателите на периодичните издания“ се заменят с „Издателите на преса и други периодични издания“ и думата „публикуване“ се заменя с „публикация“.

§ 30. В чл. 63 ал. 1 се изменя така:

„(1) Авторите по чл. 62 сключват с продуцента писмени договори, с които, ако не е уговорено друго или този закон не предвижда друго, се смята, че му предоставят както за страната, така и за чужбина изключителното право за размножаване на произведението, публичното му изпълнение, излъчването, предаването и препредаването му, възпроизвеждането му върху видеоносители и тяхното разпространение, предлагането на електронен достъп до него или до част от него, както и правото да разрешава превода, дублирането и субтитрирането на текста.“

§ 31. В чл. 64 думите „правото да излъчва произведението по безжичен път или да го предава и препредава чрез електронна съобщителна мрежа и осигуряване на достъп по електронен път“ се заменят с „правото да излъчва, предава и препредава произведението и да предлага електронен достъп до него“.

§ 32. В чл. 65 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, в изречение първо думите „справедливо възнаграждение“ се заменят със „справедливо и съразмерно възнаграждение“.

2. В ал. 3 думата „прожектира” се заменя с „изпълнява”.

3. Алинея 7 се изменя така:

„(7) Когато използването се изразява в препредаване на произведението, се прилагат разпоредбите на чл. 21, ал. 5 - 7.“

§ 33. Член 66 се отменя.

§ 34. В чл. 71г, ал. 6 думите „Службата за хармонизация във вътрешния пазар“ се заменят със „Службата на Европейския съюз за интелектуалната собственост“.

§ 35. В дял първи, в глава седма се създава раздел IX с чл. 71и – 71о:

„Раздел IX

Особени правила при използването на произведения и други обекти на закрила извън търговско обращение

Предмет

Чл. 71и. (1) Произведение или друг обект на закрила е извън търговско обращение (обект извън търговско обращение), когато след полагане на разумни усилия, добросъвестно може да се предположи, че произведението или обектът в своята цялост не се предлага на публиката чрез обичайните за него търговски канали на същия език и в първоначалната му форма.

(2) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър след консултации с правоносителите, регистрираните организации за колективно управление на права и лицата по 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 определя със заповед допълнителни критерии за преценка за наличието на обект извън търговско обращение за отделни видове обекти на закрила. Заповедта по предходното изречение се публикува на интернет страницата на Министерството на културата на български и на английски език.

(3) Организация, вписана в регистъра по чл. 94г, ал. 2, т. 1, която представлява значителен брой носители на права въз основа на членство или на споразумения за взаимно представителство, се счита за представителна организация за колективно управление на права на територията на Република България за целите на този раздел. Представителността се отнася за управлението на вписаните в регистъра категории права, видове права, произведения и други обекти на закрила. Искането за регистрация като представителна организация за колективно управление на права се заявява и разглежда по реда на чл. 94б – 94д, които се прилагат съответно.

(4) Когато в регистъра по чл. 94г, ал. 2, т. 1 е вписана повече от една представителна организация за управление на определена категория права, вид права и обекти на закрила, ползвателят се

освобождава от отговорност при условията на чл. 94р[1], ал. 5, а представителните организации уреждат помежду си отношенията по повод на разрешеното използване в съответствие с чл. 94в във връзка с чл. 94м[1]- чл. 94о.

Отстъпване на права за използване на обекти извън търговско обращение

Чл. 71к. (1) Представителните организации за колективно управление на права по чл. 71и, ал. 3 отстъпват с договор на лица по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4, установени в Република България, неизключителни права за използване на територията на Европейския съюз с нетърговска цел на обекти извън търговско обращение от постоянния архивен фонд или постоянната колекция на тези лица. Член 94р[1] се прилага съответно.

(2) С договорите по ал. 1 се отстъпват права за използване чрез възпроизвеждане, разпространение, излъчване, предаване, препредаване или предлагане на електронен достъп.

(3) Носителят на права може да оттегли занапред отстъпените при условията на ал. 1 неизключителни права по всяко време с писмено предизвестие от 6 месеца.

(4) Разпоредбите на този член не ограничават упражняването на правото на свободно използване на произведения, други обекти на закрила или части от тях в съответствие с предвиденото в този закон.

Използване на обекти извън търговско обращение

Чл. 71л. (1) Лицата по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 могат при посочване на правоносителя, освен когато това е невъзможно, да предлагат чрез уебсайтове с нетърговска цел електронен достъп до обекти извън търговско обращение от постоянните им архиви и колекции, за управлението на които не е регистрирана представителна организация за колективно управление на права.

(2) При упражняване на правото по ал. 1 оправомощените лица могат да извършват и действията по чл. 18, ал. 2, т. 1, 3, 5, 6 и 7, чл. 70, чл. 71, чл. 90д, чл. 93в, ал. 1 и чл. 93е, ал. 1 според естеството на обекта на закрила и доколкото е необходимо за неговите цели.

(3) Носителят на правото може да изключи занапред прилагането на ал. 1 по отношение на съответния обект на закрила по всяко време с писмено предизвестие от 6 месеца.

(4) Използването на обекти извън търговско обращение при условията на ал. 1 и 2 се счита за извършено на територията на Република България, когато упражняващото правото лице е установено в Република България.

(5) Разпоредбите този член не ограничават упражняването на правото на свободно използване на произведения, други обекти на закрила или части от тях в съответствие с предвиденото в този закон.

Проучване

Чл. 71м. (1) Лицата по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 извършват проучване в съответствие с чл. 71и, ал. 1 дали произведенията или другите обекти на закрила, за които възнамеряват да получат разрешение за ползване при условията на чл.71к, съответно, до които възнамеряват да предлагат електронен достъп при условията на чл. 71л, са извън търговско обращение.

(2) Лицата по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 поддържат документация за проведеното проучване и за резултатите от него.

(3) В хода на проучването по ал. 1 лицата по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 могат да провеждат консултации с министъра на културата и с регистрираните организации за колективно управление на права за съответните категории права, видове права, произведения и други обекти на закрила.

Оповестяване на информация за обектите извън търговско обращение

Чл. 71н. (1) Организациите за колективно управление на права, съответно лицата по 26ж, ал. 3, т. 3 и 4, изпращат на министъра на културата най-малко 6 месеца предварително следната информация за обектите извън търговско обращение, за които възнамеряват да отстъпят права при условията на чл. 71к, съответно, до които възнамеряват да предлагат електронен достъп при условията на чл. 71л, а именно:

1. данни за идентификацията на обектите извън търговско обращение;

2. информация за възможностите за носителите на права, предвидени в чл. 71к, ал. 4 и чл. 71л, ал. 3;

3. когато е приложимо – наличната информация за страните по договора за отстъпване на права, териториалния му обхват и разрешените форми на използване.

(2) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър след получаване на информацията по ал. 1 я препраща на Службата на Европейския съюз за интелектуалната собственост в съответствие с Регламент (ЕС) № 386/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 19 април 2012 г. за възлагане на Службата за хармонизация във вътрешния пазар (марки, дизайни и модели) на задачи, свързани с гарантирането на спазването на правата на интелектуална собственост, включително обединяването на представители на публичния и частния сектор в Европейска обсерватория за нарушенията на правата на интелектуална собственост (ОВ, L 129/1 от 16 май 2012 г.).

(3) До доказване на противното, се предполага, че е извън търговско обращение обект на закрила, за който е била оповестена предвидената информация по реда на ал. 1 и 2 и носителят на правото не е изразил несъгласие с това в шестмесечен срок от оповестяването.

(4) Организация за колективно управление, която отстъпва права при условията на чл. 71к, оповестява на интернет страницата си информацията по ал. 1 на български и на английски език. Такова задължение имат и лицата по чл. 26ж, ал. 3, т. 3 и 4 по отношение на обектите на закрила, до които тези лица възнамеряват да предлагат електронен достъп при условията на чл. 71л.

Обекти извън търговско обращение, свързани с трета държава

Чл. 71о. (1) Разпоредбите на чл. 71к и 71л не се отнасят за групи от произведения и други обекти извън търговско обращение, за които по време на издирването по чл. 71м, ал. 1 се установи, че са свързани с трета държава така, както е определено в ал. 2, освен ако организацията за колективно управление е представителна за носителите на права от тази трета държава.

(2) Правилото на ал. 1 се прилага по отношение на следните обекти извън търговско обращение:

1. произведения и други обекти на закрила, които са били публикувани за първи път в трета държава или ако не са били публикувани, са били излъчени за първи път в трета държава, с изключение на филми и други аудио-визуални произведения;

2. филми и други аудио-визуални произведения, когато седалището или обичайното място за пребиваване на продуцента им се намира в трета държава;

3. произведения и други обекти на закрила на граждани на трета държава, когато, след полагането на разумни усилия, не може да се установи държавата по т. 1 или 2.“

§ 36. В чл. 72 се създава т. 5:

„5. издателите на публикации в пресата – върху своите публикации в пресата.“

§ 37. В чл. 72б думите „или в хода на показване на програмата“ се заменят с „в хода на показване на програмата или върху съответния хартиен носител, или в новинарския сайт в интернет”.

§ 38. В чл. 73 думите „други аудио-визуални произведения и на радио- и телевизионните организации“ се заменят с „други аудио-визуални произведения, на радио- и телевизионните организации и на издателите на публикации в пресата“.

§ 39. В чл. 76 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 1 думите „излъчването на неговото изпълнение по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел“ се заменят с „излъчването на неговото изпълнение, предаването и препредаването му, предлагането на електронен достъп до него“;

б) в т. 2 думите „излъчването по безжичен път и предаването и препредаването по кабел“ се заменят с „излъчването, предаването и препредаването“;

в) точка 3 се изменя така:

„3. предлагането на електронен достъп до неговото записано изпълнение или част от него;“.

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) Правата по ал. 1 се отстъпват от артиста-изпълнител срещу справедливо и съразмерно възнаграждение с отделен писмен договор. Възнаграждението може да се уговори като част от приходите, като еднократна сума или по друг начин.“

3. Създават се ал. 5 - 8:

„(5) Когато първоначално договореното възнаграждение се окаже явно несъразмерно на приходите, получени от използването на изпълнението, артистът-изпълнител може да иска увеличение на възнаграждението или да претендира допълнително възнаграждение от

страната, с която е сключен договорът за използване, или от нейни правоприемници. Ако не се постигне съгласие между страните, артистът-изпълнител може да започне процедура по медиация по чл. 94ю и 94я, както и да предяви иск по съдебен ред, независимо дали е провеждана процедура по медиация.

(6) При преценка дали възнаграждението е несъразмерно ниско се вземат предвид всички последващи и съответни приходи от използването на изпълнението, включително продажбата на рекламни стоки, когато е приложимо, както и специфичните обстоятелства във всеки конкретен случай, включително приносът на артиста-изпълнител, пазарните практики и особеностите на съответния сектор и действителното използване на изпълнението.

(7) Разпоредбата на ал. 5 не се прилага по отношение на споразумения, сключени от организации за колективно управление на права и независими дружества за управление на права.

(8) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава предвиденото в ал. 5, е недействителна по отношение на артиста-изпълнител.“

§ 40. В чл. 77 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел“ се заменят с „излъчване, предаване и препредаване“.

2. В ал. 3, в изречение първо думите „не предлага по безжичен път или по кабел достъп на неограничен брой лица до звукозаписа по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях“ се заменят с „не предлага електронен достъп до звукозаписа“.

§ 41. В чл. 77а, ал. 4 думите „предлагането по безжичен път или по кабел на достъп на неограничен брой лица до записа или до част от него по начин, позволяващ този достъп да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях“ се заменят с „предлагането на електронен достъп до записа или до част от него“.

§ 42. В чл. 78 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думата „прожектиране” се заменя с „изпълнение”, а думите „за излъчването му по безжичен път, предаването и препредаването му по кабел“ се заменят със „за излъчването,

предаването и препредаването му, за предлагането на електронен достъп до него“.

2. Алинея 6 се отменя.

§ 43. В чл. 83 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър води и поддържа публичен регистър на наименованията на артистични групи. Регистърът се публикува на интернет страницата на Министерството на културата. Условията и редът за регистрацията се определят от Министерския съвет. За подаване на искане за регистрация и за издаване на удостоверение за регистрация се събират такси в размери, определени с тарифата за таксите, които се събират в системата на Министерството на културата, одобрена от Министерския съвет.“

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър:

1. отказва регистрация на наименование на артистична група, когато наименованието:

а) повтаря наименование, което вече е регистрирано за същата артистично-изпълнителска дейност;

б) повтаря наименование на световноизвестна група със същата артистично-изпълнителска дейност;

в) противоречи на обществения ред или на добрите нрави;

2. заличава регистрираното наименование на артистична група:

а) по искане на участниците в артистичната група или на упълномощено от тях лице;

б) когато с влязло в сила съдебно решение е уважено искането по ал. 6;

в) когато наименованието противоречи на обществения ред или на добрите нрави;

г) след изтичане на 10 години от прекратяването на дейността на артистичната група.“

3. Досегашните ал. 3 - 6 стават съответно ал. 4 - 7.

4. Създава се ал. 8:

„(8) Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги, и органите на съдебната власт, пред които следва да се установят обстоятелства, вписани в публичния регистър по ал. 1, или на които са необходими данни, налични в публичния регистър по ал. 1, не могат да изискват от гражданите и организациите представяне на доказателства, че информацията е вписана в публичния регистър по ал. 1.“

§ 44. Създава се чл. 83а:

„Прозрачност и отчетност

Чл. 83а. (1) Ползвател, на когото артист-изпълнител е отстъпил право да използва негово записано изпълнение, е длъжен най-малко веднъж годишно, в срока на използването, да предоставя на съответния артист-изпълнител актуална, разбираема, относима и изчерпателна информация за всяко използване на неговото изпълнение, включително за начините на използване, всички реализирани приходи от използването, включително от продажбата на рекламни стоки и дължимото възнаграждение, имащи пряко отношение към използването. Информацията може да се предоставя по електронен път, освен ако в договора с ползвателя не е уговорено друго.

(2) Когато ползвателят е отстъпил право на използване на трето лице и в случай че първоначалният ползвател не разполага с цялата необходима информация по ал. 1, артистът-изпълнител има право да изиска от третото лице допълнителна информация, относима към периода на използването. Първоначалният ползвател е длъжен да предостави на артиста изпълнител информация за третото лице, включваща имена и данни за контакт.

(3) Всяко искане за допълнителна информация по ал. 2 до третото лице се отправя чрез първоначалния ползвател, освен ако той не оказва съдействие или по друга причина това е обективно невъзможно.

(4) Когато произтичащата от задължението по ал. 1 административна тежест е несъразмерна с оглед на получените от използването на изпълнението приходи, задължението се ограничава до видовете и нивото на информация, които може разумно да се очакват според случая.

(5) Задължението по ал. 1 не се прилага, когато приносът на артиста-изпълнител е незначителен спрямо цялостното изпълнение, освен ако информацията е необходима на артиста-изпълнител, за да упражни правата, предвидени в чл. 76, ал. 5. Приносът на артиста изпълнител е значителен, когато изпълнителят е имал пряко въздействие върху цялостния успех на обекта по чл. 72 или приносът му не е могъл да бъде заменен от този на друг изпълнител, без да се засегне цялостният успех на този обект.

(6) Задължението по ал. 1 не се прилага по отношение на споразумения, сключени от организации за колективно управление на права и независими дружества за управление на права, за които е приложим чл. 94с[1].

(7) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава предвиденото в този член, е недействителна по отношение на артиста-изпълнител.

(8) Лицата, получаващи информация по този член, носят отговорност за нейното обработване, използване и опазване в съответствие с предвидените в действащото право задължения за защита на личните данни и търговската тайна.“

§ 45. Член 84 се изменя така:

„Прилагане по аналогия

Чл. 84. Разпоредбите на чл. 18, ал. 3, чл. 18а, чл. 19, чл. 21, чл. 22, чл. 22а, чл. 22б, чл. 23, чл. 24, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, чл. 26, чл. 26е, 26ж, 26з, 26и, 26к и 26л – по отношение на произведенията, чл. 32, чл. 33, чл. 34, чл. 36, чл. 37, чл. 39, чл. 42, чл. 58, ал. 1 и чл. 71и - чл. 71о се прилагат съответно и относно правата на артистите-изпълнители.“

§ 46. В чл. 86, ал. 1 се правят следните изменения:

1. В т. 3 думите „излъчването по безжичен път и предаването и препредаването на записа по кабел“ се заменят с „излъчването, предаването и препредаването на записа“.

2. Точка 4 се изменя така:

„4. предлагането на електронен достъп до записа или част от него;“.

§ 47. В чл. 88 думите „излъчване по безжичен път, предаване и препредаване по кабел“ се заменят с „излъчване, предаване и препредаване“.

§ 48. Член 90 се изменя така:

„Прилагане по аналогия

Чл. 90. Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, чл. 19, чл. 21, чл. 22, чл. 22а, чл. 22б, чл. 23, чл. 24, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, чл. 26, чл. 26е, чл. 26ж, чл. 26з, чл. 26и, чл. 26к и чл. 26л – по отношение на произведенията, чл. 32, чл. 33, чл. 34, чл. 36 и чл. 71и-71о се прилагат съответно и относно продуцентите на звукозаписи.“

§ 49. В чл. 90а, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 2 се отменя.

2. В т. 3 думите „по безжичен път“ се заличават.

3. В т. 4 думите „по кабел“ се заличават.

4. Точка 8 се изменя така:

„8. предлагането на електронен достъп до филма или част от него.“

§ 50. Член 90в се изменя така:

„Прилагане по аналогия

Чл. 90в. Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, чл. 19, чл. 21, чл. 22, чл. 22а, чл. 22б, чл. 23, чл. 24, чл. 25, ал. 1, т. 2, чл. 25а, чл. 26, чл. 26е, чл. 26ж, чл. 26з, чл. 26и, чл. 26к и чл. 26л – по отношение на произведенията, чл. 32, чл. 33, чл. 34, чл. 36, чл. 71и-71о се прилагат съответно и за филмовите продуценти.“

§ 51. В дял втори се създава глава десета „б“ с чл. 90г – 90з:

„Глава десета „б“

Права на издатели на публикации в пресата

Носител на правото

Чл. 90г. Издател на публикации в пресата е доставчик на услуги, който помества като част от икономическата си дейност, по своя инициатива и под своя редакционна отговорност и контрол публикации в пресата. По смисъла на предходното изречение издатели на публикации в пресата са издателите на периодични издания, на новини, новинарски агенции и други, когато те публикуват публикации в пресата.

Съдържание на правото

Чл. 90д. (1) Издателят на публикации в пресата има изключителното право да отстъпва на доставчиците на услуги на информационното общество срещу възнаграждение:

1. възпроизвеждането в онлайн среда на публикациите си или части от тях;

2. предлагането на електронен достъп до публикациите си или до части от тях.

(2) Алинея 1 не се прилага за:

1. действия по:

а) използване на публикации в пресата от физическо лице за лични или нетърговски цели;

б) възпроизвеждане на фактите, включени в публикации в пресата;

в) използване на отделни думи или много кратки откъси от публикация в пресата;

г) създаване на препратки (хипервръзки);

2. обекти на закрила, публикувани в периодични издания с научни или академични цели;

3. блогове и други сайтове, които предоставят информация като част от дейност, която не се извършва по инициатива или под редакционна отговорност и контрол на доставчик на услуги.

(3) Авторите и другите носители на права, чиито произведения и други обекти са включени в публикация в пресата, запазват правата си и извън предвиденото в чл. 59 могат да използват своите произведения и други обекти отделно от тази публикация, освен ако писмено не е било уговорено друго.

(4) Когато произведение или друг обект са включени от издателя в публикация в пресата въз основа на неизключително право за използване, предвидените в ал. 1 права не могат да се упражняват, за да се забрани използването от други ползватели, получили разрешение.

(5) Независимо от срока по чл. 90ж, правата по ал. 1 не могат да се упражняват с цел забрана на използването на произведения и други обекти на закрила, за които срокът на закрила е изтекъл.

Право на участие

Чл. 90е. Ако писмено не е уговорено друго, приходите от възнаграждението, получено от издателя на публикация в пресата за използването на публикацията в пресата от доставчиците на услуги на информационното общество, се разпределят по следния начин:

1. 20 на сто – за авторите на произведения, включени в публикацията в пресата;

2. 80 на сто – за издателя на публикацията в пресата.

Времетраене

Чл. 90ж. Правата на издателя на публикации в пресата по чл. 72, т. 5 продължават две години след публикуването на публикацията в пресата. Срокът започва да тече от първи януари на годината след датата, на която е публикувана публикацията в пресата.

Прилагане по аналогия

Чл. 90з. Разпоредбите на чл. 4, т. 5, чл. 24, чл. 25, чл. 25а, чл. 26, чл. 26е, чл. 26ж, чл. 26з, чл. 26и, чл. 26к и чл. 26л – по отношение на произведенията, чл. 32, чл. 33, чл. 34, чл. 36 и чл. 71и-71о се прилагат съответно и за издателите на публикации в пресата."

§ 52. В чл. 91 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) основният текст се изменя така:

„Радио- и телевизионната организация, която е осъществила първоначалното излъчване или предаване на собствена програма или доставянето на сигнали – носители на собствена програма в техническия процес по пряко въвеждане при първоначалното излъчване или предаване на собствена програма, има изключително право да разрешава срещу заплащане:";

б) точка 1 се изменя така:

„1. преизлъчването или препредаването на програмата, както и доставянето на публиката при нейното излъчване или предаване чрез пряко въвеждане;"

в) точка 3 се изменя така:

„3. предлагането на електронен достъп до запис от програмата или до част от нея или до съдържанието на своя спомагателна онлайн услуга;"

г) в т. 4 след думите „публичното изпълнение на програмата" се добавя „или на своя спомагателна онлайн услуга"; и се поставя запетая.

2. В ал. 2 думите „преизлъчва или" се заличават.

3. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Когато радио- и телевизионната организация по ал. 1 или упълномощеното от нея лице ограничи кръга от лица, приемащи нейната програма или спомагателна онлайн услуга, като кодира сигнала, който я съдържа, съгласието се счита за дадено само при условие че декодиращото средство се осигурява от излъчващата или предаващата организация или с нейно съгласие.“

4. Алинея 5 се изменя така:

„(5) Когато радио- или телевизионна организация разрешава излъчване, предаване или препредаване на програмата си на друга организация, разрешението, дадено от радио- или телевизионната организация, включва изрично и правата за излъчване, предаване или препредаване на произведенията, включени в програмата, които са собствени на радио- или телевизионната организация или са й надлежно отстъпени, като тези права трябва да бъдат изрично описани. Организацията, получила разрешението, може да се позовава на права за препредаване, придобити по тази алинея, само ако те са изрично описани в разрешението.“

§ 53. Член 93 се изменя така:

„Прилагане по аналогия

Чл. 93. Разпоредбите на чл. 8, чл. 18, ал. 3, чл. 18а, чл. 19, чл. 21, чл. 22, чл. 22б, чл. 23, чл. 24, чл. 25а, чл. 26е, чл. 26ж, чл. 26з, чл. 26и, чл. 26к и чл. 26л – по отношение на произведенията, чл. 36 и чл. 71и-71о се прилагат съответно и за радио- и телевизионните организации.“

§ 54. В чл. 94 ал. 3 се изменя така:

„(3) Не се смята за колективно управление на права дейността на продуцентите на филми или други аудио-визуални произведения, на продуцентите на звукозаписи, на радио- и телевизионните организации, на доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание и на издателите, в т.ч. издателите на книги, на музикални произведения, на публикации в пресата и на периодични издания, както и на лицата, действащи като агенти или посредници, когато представляват автори или артисти-изпълнители в отношенията им с организации за колективно управление на права.“

§ 55. В чл. 94б[1] се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 се създава т. 2а:

„2а. заявителят отговаря на изискването по чл. 71и, ал. 2, ако заявлението е и за регистрация като представителна организация за колективно управление на права по смисъла на глава седма, раздел IX;“.

2. В ал. 3 думите „както и налице ли са условията по чл. 94в, ал. 3“ се заменят с „както и дали искането е по чл. 71и, ал. 2, чл. 94в, ал. 3“.

3. В ал. 4, т. 10 след думите „глава единадесета „и“ се поставя запетая и се добавя „съответно – на условията по чл. 71и, ал. 2, когато е заявена и регистрация като представителна организация за колективно управление на права по смисъла на глава седма, раздел IX“.

§ 56. В чл. 94в се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 изречение първо се изменя така:

„Когато заявлението е за регистрация за колективно управление на права за излъчване, предаване или препредаване, публично изпълнение или предлагане на електронен достъп до произведение или друг обект на закрила, или до части от него или само за някое от тези права и за това вече има регистрирана организация за колективно управление на права, заявителят - организация за колективно управление на права или независимо дружество за управление на права, получава регистрация след представяне на споразумение за представителство с вече регистрираната организация.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Заявленията за регистрация за колективно управление на права по глава единадесета „и“ и по чл. 71и, ал. 2 се разглеждат по реда на чл. 94б – 94д, които се прилагат съответно.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея думите „ал. 4“ се заменят с „ал. 5“.

5. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея думите „ал. 5“ се заменят с „ал. 6“.

6. Досегашните ал. 7 и 8 стават съответно ал. 8 и 9.

7. Досегашната ал. 9 става ал. 10 и в нея се създава т. 7:

„7. информацията дали организацията за колективно управление на права е представителна по смисъла на глава седма, раздел IX, категориите права, видовете права, произведения или други обекти на закрила, за които е налице представителност.“

8. Досегашната ал. 10 става ал. 11.

§ 57. В чл. 94г се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3:

а) създава се т. 7а:

„7а. обстоятелството дали организацията за колективно управление на права е представителна по смисъла на глава седма,

раздел IX, както и категориите права, видовете права, произведения или други обекти на закрила, за които е налице представителност;"

б) точка 8 се изменя така:

„8. промените в обстоятелствата по т. 2 – 7а;".

2. Създава се ал. 6:

„(6) Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги, и органите на съдебната власт, пред които следва да се установят обстоятелства, вписани в публичния регистър по ал. 1, или на които са необходими данни, налични в публичния регистър по ал. 1, не могат да изискват от гражданите и организациите представяне на доказателства, че информацията е вписана в публичния регистър по ал. 1."

§ 58. В чл. 94п се създава ал. 4:

„(4) При уреждане на отношенията с ползвателите при условията на чл. 71к представителната организация за колективно управление на права отчита нетърговския характер на ползването, както и предвидените разходи за цифровизация и разпространение на съответните колекции или архиви. Тези обстоятелства се вземат предвид и при утвърждаване на тарифата по чл. 94р за ползването на произведения или други обекти на закрила извън търговско обращение."

§ 59. В чл. 94р, ал. 5, в изречение второ думите „чл. 94ш" се заменят с „чл. 94я".

§ 60. В чл. 94р[1] се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 изречение първо се изменя така:

„Когато законът предвижда разрешението за използване да се предоставя само чрез организация за колективно управление на права или възнаграждението да се събира само от такава организация, както и в случаите по чл. 71и, ал. 2, всяка организация, регистрирана за управлението на съответните права, съответно представителната организация по чл. 71и, ал. 2, действа и от името на носители на права, които не са нейни членове или не се представляват от нея по договор за взаимно представителство или по споразумение за представителство."

2. В ал. 5 изречение първо се изменя така:

„В случаите, които се отнасят до управлението на права за публично изпълнение на живо или чрез запис, за излъчване, предаване или препредаване или за предлагане на електронен достъп до произведения или до други обекти на закрила, или до части от тях, или само на някое от тези права, както и в случаите по чл. 71и, ал. 2, сключването на договор с първата регистрирана организация, която управлява тези права, съответно с първата регистрирана като

представителна организация по чл. 71и, ал. 2, и заплащането на уговореното по този договор възнаграждение освобождават от отговорност ползвателя както по отношение на членовете на тази организация, така и по отношение на всички останали местни и чуждестранни носители на права за същите категории права, видове права, произведения и други обекти на закрила, освен по отношение на тези носители на права, които изрично и писмено са изразили пред тази организация несъгласие с това."

3. Създава се ал. 6:

„(6) Носителите на права могат да предявят правата си по ал. 3 и 4 в срок до пет години от датата на използване на произведенията им."

§ 61. В чл. 94у, ал. 1, т. 13 думите „решаване на спорове по чл. 94ч[1], чл. 94ч[2] и чл. 94ш[1]" се заменят с „решаване на спорове по чл. 94ч[1], чл. 94ш[1], чл. 94ю и чл. 94я".

§ 62. В чл. 94ф се създава ал. 4:

„(4) Искането за регистрация за многотериториално разрешаване на използването в интернет на музикални произведения се заявява и разглежда по реда на чл. 94б – 94д, които се прилагат съответно."

§ 63. Член 94ч[2] се отменя.

§ 64. Член 94ш се отменя.

§ 65. В чл. 94ш[1] думите „процедура по медиация по чл. 94ч[2]" се заменят с „процедура по медиация по чл. 94ю".

§ 66. В чл. 94щ се създава ал. 11:

„(11) Когато в хода на упражнявания контрол по реда на тази глава бъде установено, че организацията за управление на права вече не отговаря на изискванията за представителност по чл. 71и, ал. 2, това обстоятелство се отбелязва в регистъра по чл. 94г, ал. 2, т. 1 въз основа на писмена заповед на министъра на културата или на оправомощен от него заместник-министър. Заповедта по предходното изречение подлежи на оспорване по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

§ 67. В дял трети, в глава дванадесета се създават чл. 94ю, 94ю[1] и 94я:

„Медиация

Чл. 94ю. (1) Чрез медиация може да се решават спорове по глава единадесета „и", свързани с организация за колективно управление на права, установена на територията на Република България, която

разрешава или предлага за разрешаване многотериториално използване в интернет на музикални произведения по прилагането на:

1. чл. 94о[1], чл. 94ф[2], чл. 94х и чл. 94х[1] - с действителен или потенциален доставчик на услуги;

2. чл. 94ф[2] - 94ц[1] - с един или повече носители на права;

3. чл. 94ф[2] - 94ц[1] - с друга организация за колективно управление на права.

(2) Чрез медиация може да се решават и други спорове за прилагането на закона, извън тези по ал. 1, между организации за колективно управление на права и:

1. нейни членове;

2. носители на права;

3. представителни организации на ползватели;

4. ползватели.

(3) Чрез медиация може да се решават и спорове между излъчваща или предаваща организация и препредаваща организация за прилагането на чл. 21.

(4) Чрез медиация може да се решават и спорове между доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание, потребител на онлайн услуга за споделяне на съдържание и носители на права за прилагането на чл. 22б.

(5) Чрез медиация може да се решават и спорове по чл. 38, ал. 2, чл. 39а, чл. 76, ал. 5 и чл. 83а между ползватели или техни представителни организации, от една страна, и автори, артисти-изпълнители или техни представителни организации, от друга страна. Представителните организации на авторите или артистите-изпълнители могат да започнат процедура по медиация по конкретно искане на един или повече автори или артисти-изпълнители.

(6) Всяка договореност, която възпрепятства или ограничава предвиденото в ал. 5, е нищожна.

Особен случай на съдействие чрез медиация

Чл. 94ю[1]. (1) Доставчик на медийни услуги, от една страна, или носител на права или организация за колективно управление на права, от друга страна, могат да потърсят съдействието на медиатор, когато желаят сключване на споразумение, във връзка с разрешение за

предлагане на електронен достъп до аудио-визуално произведение или част от него при предоставянето на медийни услуги по заявка.

(2) Разходите по медиацията се поемат от потърсилата съдействието страна. Медиаторът подпомага страните при преговорите и им помага да постигнат споразумение, включително като им представя предложения.

(3) Когато преговорите включват страни от различни държави членки, тези страни следва да се споразумеят предварително коя да бъде компетентната държава членка.

Процедура по медиация

Чл. 94я. (1) Медиатор по чл. 94ю може да бъде само лице, което отговаря на условията по Закона за медиацията, вписано е в Единния регистър на медиаторите към министъра на правосъдието, притежава специални знания в областта на авторското право и сродните му права и е вписано в Специалния списък на медиаторите към министъра на културата. Преди вписването министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър изисква становище от регистрираните организации за колективно управление на права и от регистрираните организации на: излъчващите и предаващите организации, доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание, доставчиците на други медийни услуги, ползвателите, авторите и артистите-изпълнители. Становището се предоставя в 14-дневен срок от получаването на искането. Липсата на становище не спира процедурата по вписването.

(2) Процедурата по медиация се провежда по реда на Закона за медиацията.

(3) Започването на процедура по медиация не отменя задължението на ползвателя да заплати възнаграждение за отстъпените права за използваните произведения и други обекти на закрила съгласно последния договор, сключен с организацията за колективно управление на права, или ако няма такъв - съгласно действащата тарифа на организацията.

(4) Провеждането на процедурата по медиация не е пречка всяка от страните да отнесе спора до съда."

§ 68. В чл. 97 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) точки 3 и 4 се отменят;

б) точка 6 се изменя така:

„6. излъчва, предава, препредава или доставя до публиката произведения, изпълнения, звукозаписи, радиопрограми, телевизионни програми, записи на филми или на други аудио-визуални произведения;“

в) в т. 7 думата „издадени“ се заменя с „разгласени“;

г) точки 8, 10 и 11 се отменят;

д) точка 13 се изменя така:

„13. предлага електронен достъп до произведения, изпълнения, звукозаписи, записи на филми, записи на аудио-визуални произведения, записи на радио- или телевизионни програми или части от тях, до радио- или телевизионни програми или части от тях или до съдържанието на спомагателни онлайн услуги;“

е) текстът след т. 16 се изменя така:

„се наказва с глоба в размер от хиляда до десет хиляди лева, а на едноличен търговец и юридическо лице се налага имуществена санкция в размер от две хиляди до двадесет хиляди лева, ако деянието не подлежи на по-тежко наказание; предметът на нарушението, независимо чия собственост е, може да се отнеме в полза на държавата; отнетите вещи се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.“

2. Алинея 2 се изменя така:

„(2) При повторно или системно нарушение по ал. 1 в едногодишен срок от налагане на предишното наказание, глобата или имуществената санкция е от три хиляди до тридесет хиляди лева. Предметът на нарушението, независимо чия собственост е, може да се отнеме в полза на държавата. Отнетите вещи се предават за унищожаване на органите на Министерството на вътрешните работи.“

3. В ал. 3 думите „системни нарушения“ се заменят със „сиситемно нарушение“.

4. В ал. 5 думите „се налагат санкциите“ се заменят със „се налага глобата или имуществената санкция“.

5. В ал. 6 думите „се налагат санкциите“ се заменят със „се налага глобата“.

6. В ал. 7 думите „Санкциите по ал. 1 или ал. 2 се налагат“ се заменят с „Глобата или имуществената санкция по ал. 1 или 2 се налага“.

7. Алинея 8 се изменя така:

„(8) Глобата по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което, без да има право на това и като знае или има основание да предполага, че това действие ще причини, позволи, улесни или укрие нарушение на закриляно от този закон право:

1. премахне или измени представена в електронна форма информация за режима на правата върху обект на авторско или сродно на него право;

2. разпространява, включително като внася с цел разпространение, публично изпълнява, излъчва, предава, препредава или предлага електронен достъп до обект на авторско или сродно на него право, знаейки, че представена в електронна форма информация за режима на правата върху този обект е била премахната или изменена без право на това.“

8. В ал. 10 - 13 думата „Санкцията“ се заменя с „Глобата или имуществената санкция“.

9. Алинеи 15 и 16 се изменят така:

„(15) На лице, което упражнява дейност по колективно управление на права без регистрация или чиято регистрация е заличена, се налага глоба в размер от хиляда до десет хиляди лева, а на едноличен търговец или на юридическо лице - имуществена санкция от две хиляди до двадесет хиляди лева.

(16) На лице, което не изпълни задължение по чл. 94щ, ал. 6 или чл. 98б, се налага глоба в размер от двеста и петдесет до две хиляди и петстотин лева, а на едноличен търговец или на юридическо лице - имуществена санкция от петстотин до пет хиляди лева.“

10. Създават се ал. 18 и 19:

„(18) Глобата или имуществената санкция по ал. 1 или 2 се налага и на доставчик на услуги на информационното общество, който в нарушение на разпоредбите на този закон възпроизвежда или предлага електронен достъп до публикации в пресата.

(19) Глобата или имуществената санкция по ал. 1 или 2 се налага и на лице, което използва произведения в нарушение на чл. 34.“

§ 69. В чл. 98в се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата „постановления“ се добавя „за нарушенията по чл. 97“.

2. Създава се ал. 7:

„(7) Министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър издава и резолюции за прекратяване, предупреждения по чл. 28 от Закона за административните нарушения и наказания и сключва споразумения за приключване на административнонаказателното производство за нарушенията по чл. 97.“

§ 70. В чл. 98в[1] се правят следните допълнения:

1. В ал. 4 след думата „Нарушенията“ се добавя „по ал. 3“.

2. В ал. 5 след думата „постановления“ се добавя „за нарушенията по ал. 3“.

§ 71. В чл. 98г след думата „постановления“ се поставя запетая и се добавя „резолюциите за прекратяване, предупрежденията и споразуменията за приключване на производствата“.

§ 72. Създават се чл. 101б - 101г:

„Държава по произход при спомагателни онлайн услуги на излъчващите и предаващите организации

Чл. 101б. (1) Този закон се прилага за спомагателни онлайн услуги на излъчваща или предаваща организация, която има основно място на стопанска дейност в Република България за действията по ал. 2, извършени от организацията или под неин контрол и на нейна отговорност.

(2) Считат се за извършени единствено на територията на Република България действията по:

1. излъчване, предаване и предлагане на електронен достъп до произведения или други обекти на закрила като част от спомагателна онлайн услуга;

2. възпроизвеждане на произведения или други обекти на закрила, когато то е необходимо за предоставянето на спомагателната онлайн услуга, на достъпа до нея или на нейното използване.

(3) Алинеи 1 и 2 се прилагат само за:

1. телевизионни програми или части от тях, представляващи новини, актуални предавания или собствени продукции на излъчващата или предаваща организация, които са изцяло финансирани от нея, с изключение на спортни събития и произведенията и другите обекти на закрила, включени в тези спортни събития;

2. радиопрограми или части от тях.

(4) Правилата по предходните алинеи не засягат свободата на носителите на права и на излъчващите или предаващи организации да се договарят в съответствие с действащото право, за да се ограничи използването на такива права.

Приложим закон при свободно използване в рамките на цифрови и трансгранични преподавателски дейности

Чл. 101в. Този закон се прилага за използване на произведения, други обекти или части от тях при условията на чл. 26з от институции по чл. 26з, ал. 6 или техни поделения, установени в Република България.

Приложим закон при публикации в пресата

Чл. 101г. Този закон се прилага за издателите на публикации в пресата, които са граждани на Република България или имат постоянен

адрес или основно място на дейност в нея, граждани на държави - членки на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес или основно място на дейност в някоя от тях, или юридически лица, чието седалище, централна администрация или основно място на дейност се намира на територията на страната или на територията на такава държава.“

§ 73. В Допълнителните разпоредби, в § 1а, ал. 3 думите „8 и“ се заличават.

§ 74. В § 2 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 3 накрая се поставя запетая и се добавя „качването му в цифрова форма и преобразуването му в машинночетим формат“.

2. Създава се т. 3а:

„3а. „автоматизиран анализ на текст и информация” е който и да е автоматизиран аналитичен способ, използван за анализ на текст и данни в цифрова форма, за създаването на информация, включваща, но без да се ограничава до това, модели, тенденции и взаимовръзки;“.

3. Точка 5 се изменя така:

„5. „излъчване на произведение” е включването му като част от радио- или телевизионна програма при първоначалното й разпространение чрез наземно радиоразпръскване в радиочестотния спектър, както и чрез непрекъсната съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята чрез сигнали, носещи програми, под контрола и на отговорност на излъчващата радио- или телевизионна организация с оглед да бъде то прието, било пряко и индивидуално от публиката, било чрез посредничеството на друга организация, различна от радио- или телевизионната организация;“.

4. В т. 5а думите „по безжичен път“ се заличават.

5. Създават се т. 5б - 5з:

„5б. „предаване на произведение” е включването му като част от радио- или телевизионна програма при първоначалното й разпространение по електронна съобщителна мрежа, независимо от използваната технология, включително чрез пряко въвеждане или онлайн (уебкастинг), под контрола и на отговорността на предаващата организация, с оглед да бъде то прието, било пряко и индивидуално от публиката, било чрез посредничеството на друга организация, различна от радио- или телевизионната организация, както и общото действие, извършвано от радио- или телевизионна организация, която пряко въвежда сигналите - носители на нейната програма, и от разпространителя на тези сигнали, който ги доставя до публиката;

5в. „препредаване“ е всяко предназначено за приемане от публиката едновременно, изцяло и в непроменен вид последващо разпространение на предназначена за приемане от публиката първоначално излъчвана или предавана в Република България или в друга държава радио- или телевизионна програма и включените в нея произведения, независимо от техническите способи, чрез които то се осъществява, ако първоначалното излъчване или предаване се извършва по кабел или по безжичен път, включително чрез спътник, но не и онлайн, при условие че:

а) препредаването се извършва от лице, различно от радио- или телевизионната организация, която е осъществила първоначалното излъчване или предаване или под чийто контрол и на чиято отговорност е било осъществено това първоначално излъчване или предаване, независимо от начина, по който лицето, което извършва препредаването, получава сигналите – носители на програмата, и включените в нея произведения и

б) когато препредаването е чрез услуга за достъп до интернет, както е определена в чл. 2, ал. 2, т. 2 от Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ, L 310/1 от 26 ноември 2015 г.), тя се извършва в среда, в която организацията, осъществяваща препредаването, предоставя по сигурен начин препредаването на потребители, разполагащи с разрешение;

5г. „предлагане на електронен достъп” до произведение или до част от него е предоставянето му чрез електронна съобщителна мрежа на разположение на неограничен брой лица по начин, позволяващ достъпът до него да бъде осъществен от място и по време, индивидуално избрани от всеки от тях, както и предоставянето му чрез електронна съобщителна мрежа на живо по начин, позволяващ достъп до него да бъде осъществен от място, индивидуално избрано от всеки от тях (лайфстрийминг);

5д. „пряко въвеждане“ е технически процес, чрез който излъчващата или предаваща радио- или телевизионна организация доставя своите сигнали – носители на програми, на друга организация –

разпространител на сигнали, по такъв начин, че сигналите – носители на програми, не са достъпни за публиката по време на доставянето;

5е. „разпространител на сигнали“ е предприятие, което предоставя електронни съобщителни услуги;

5ж. „спомагателна онлайн услуга“ е онлайн услуга, която се състои в предлагането на електронен достъп на публиката от излъчващата или предаващата радио- или телевизионна организация или под неин контрол и на нейна отговорност до телевизионни или радиопрограми или до части от тях, едновременно с излъчването или предаването им от излъчващата или предаващата организация (симулкастинг) или за определен период от време след него, както и предоставянето на съдържание, което е спомагателно за това излъчване или предаване;

5з. „основното място на стопанска дейност на излъчващата или предаващата организация” е място в държавата членка, под чиято юрисдикция се намира съответният доставчик на медийни услуги, така, както е определена по реда на Закона за радиото и телевизията;“.

6. Точка 6 се изменя така:

„6. „ползватели на произведения” са физическите и юридическите лица, като издателства, театри, организатори на концерти, радио- и телевизионни организации, предприятия, които осъществяват обществени електронни съобщителни услуги чрез електронна съобщителна мрежа, заведения за хранене и развлечения, продуценти на звукозаписи, филмови продуценти, доставчици на съдържание в интернет, доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание и други, които довеждат произведението до знанието на публиката (читателите, зрителите и слушателите) пряко или чрез други лица - разпространители;”.

7. Създава се т. 6а:

„6а. „новосъздаден доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание” е доставчик на услуга за споделяне на съдържане, който предоставя услугите си или чиято услуга е предоставяна в държава - членка на Европейския съюз, по-малко от три години преди съответната дата и чийто годишен оборот е под 10 милиона евро по смисъла на Препоръка 2003/361/ЕО на Комисията от 6 май 2003 г. относно дефиницията на микро-, малки и средни предприятия;“.

8. В т. 7 думите „излъчване по безжичен път или предаване чрез кабел или друго техническо средство“ се заменят с „излъчване или предаване“.

9. В т. 11 думата „преизлъчван“ и запетаята пред нея се заличават.

10. Създават се т. 22 – 27:

„22. „услуга на информационното общество“ е услуга по смисъла на чл. 1, ал. 3 и § 1, т. 1 - 3 от Допълнителните разпоредби на Закона за електронната търговия.

23. „публикация в пресата“ е публикация, която едновременно:

а) съдържа предимно литературни произведения с журналистически характер, но може също да включва и други обекти, като фотографски произведения, аудио или видео материали;

б) представлява обособена единица в периодично или редовно актуализирано издание под общо заглавие, като например вестник или списание с обща или специализирана насоченост;

в) има за цел да предоставя на широката общественост информация във връзка с новини или други теми;

г) е поместена в каквато и да е медия, на хартиен носител или на сайт в интернет като част от икономическа дейност на доставчик на услуги, по негова инициатива и под неговата редакционна отговорност и контрол;

24. „много кратки откъси от публикации в пресата“ са заглавието на публикацията заедно с първите до 100 последователни знака от текста, които могат да бъдат придружени от изображение за предварителен преглед в малък формат с резолюция до 128 на 128 пиксела и част от звуков файл или видеоклип с продължителност до три секунди;

25. „доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание“ е доставчик на услуга на информационното общество, основната цел или една от основните цели на когото е съхраняване и предлагане на електронен достъп до голям брой произведения и други обекти на закрила, качени от потребители на услугата на този доставчик, които произведения той организира и популяризира с цел реализиране на печалба;

26. „повторно“ е нарушението от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община, извършено в тригодишен срок от влизането в сила на акт, с който е наложено административно наказание

за нарушение от същия вид или имуществена санкция за неизпълнение на задължение от същия вид;

27. „системно“ е нарушението от физическо лице или неизпълнение на задължение от едноличен търговец или юридическо лице към държавата или община, извършено три или повече пъти в едногодишен срок от влизането в сила на първия акт, с който е наложено административно наказание за нарушение от същия вид или имуществена санкция за неизпълнение на задължение от същия вид.

§ 75. В § 5 от Допълнителните разпоредби след думите „други аудио-визуални произведения“ се поставя запетая и се добавя „публикации в пресата“.

§ 76. В Допълнителните разпоредби се създава § 5е:

„§ 5е. Този закон въвежда изискванията на Директива 2019/789 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета (ОВ, L 130/82 от 17 май 2019 г.) и на Директива 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО (ОВ, L 130/92 от 17 май 2019 г.).“

§ 77. В § 6, ал. 1 от Преходните и заключителните разпоредби се създава изречение второ:

„Разпоредбите на чл. 2-14, чл. 15, ал. 1, т. 4 и 5 и чл. 34 се прилагат и когато предвидените срокове на закрила са изтекли преди влизането му в сила.“

Преходни и заключителни разпоредби

§ 78. (1) Този закон се прилага за всички произведения и други обекти на закрила към 7 юни 2021 г., без да се засягат сключените договори и придобитите права преди 7 юни 2021 г.

(2) Спрямо споразуменията относно упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с действията по предаване и предлагане на електронен достъп до произведения, части от произведения или други обекти на закрила, извършвани по време на предоставянето на спомагателни онлайн услуги, както и свързани с

действията по възпроизвеждане, които са необходими за предоставянето на такива спомагателни онлайн услуги, достъпа до тях или тяхното използване, които са в сила към 7 юни 2021 г., се прилагат разпоредбите на чл. 21, ал. 8 и на чл. 101б от Закона за авторското право и сродните му права (ЗАПСП) считано от 7 юни 2023 г., ако срокът им на действие изтича след тази дата.

(3) Спрямо разрешенията, уговорени между носителите на права, действащи индивидуално или чрез организация за колективно управление на права, от една страна, и излъчваща или предаваща организация или разпространител на сигнали – от друга, относно действията по излъчване или предаване на програми, осъществени чрез техническия способ на пряко въвеждане, които са в сила на 7 юни 2021 г., се прилагат разпоредбите на чл. 21, ал. 2 от ЗАПСП считано от 7 юни 2025 г., ако срокът им на действие изтича след тази дата.

(4) Глава десета „б" от ЗАПСП се прилага за всички публикации в пресата, публикувани за първи път след 6 юни 2019 г.

(5) В шестмесечен срок от влизането в сила на този закон организациите, които към тази дата са вписани в регистъра по чл. 94г, ал. 2, т. 1 от ЗАПСП и желаят да бъдат регистрирани като представителни по смисъла на чл. 71и, ал. 2 от ЗАПСП, заявяват пред министъра на културата това обстоятелство по реда на чл. 94б[1], ал. 3, 5 и 6 от ЗАПСП. Към заявлението се прилагат документи по чл. 94б[1], ал. 4, т. 3, 6, 7, 9 и 10 от ЗАПСП, които установяват изискванията за представителност по чл. 71и, ал. 2 от ЗАПСП и които не са били представяни до този момент от заявителя, както и документ за платена такса. Заявлението се разглежда по реда на чл. 94в, ал. 4 - 6 от ЗАПСП, като при преценката за наличие на представителност се вземат предвид и документите, представени от заявителя при предходни вписвания, в т. ч. при първоначалната регистрация на организацията.

(6) В шестмесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на културата или оправомощен от него заместник-министър определя допълнителните критерии по чл. 71и, ал. 2 от ЗАПСП за преценка за наличието на обект извън търговско обращение за отделни видове обекти на закрила.

(7) Договор за използване на произведение, сключен преди влизането в сила на този закон за срок, по-дълъг от десет години, има сила за десет години. Това ограничение не се прилага спрямо договорите за произведения на архитектурата.

§ 79. В Закона за радиото и телевизията (обн., ДВ, бр. 138 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 81 от 1999 г., бр. 79 от 2000 г., бр. 96 и 112 от 2001 г., бр. 77 и 120 от 2002 г., бр. 99 и 114 от 2003 г., бр. 99 и 115 от 2004 г., бр. 88, 93 и 105 от 2005 г., бр. 21, 34, 70, 80, 105 и 108 от 2006 г., бр. 10, 41, 53 и 113 от 2007 г., бр. 110 от 2008 г., бр. 14, 37, 42 и 99 от 2009 г., бр. 12, 47, 97, 99 и 101 от 2010 г., бр. 28, 99 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 102 от 2012 г., бр. 15, 17, 27 от 2013 г.; бр. 109 от 2013 г., бр. 19 и 107 от 2014 г., бр. 96 от 2015 г., бр. 46, 61, 98 и 103 от 2016 г., бр. 8, 63, 75, 92 и 99 от 2017 г., бр. 7, 27, 44, 77, 103 и 106 от 2018 г., бр. 100 от 2019 г., бр. 68, 104 и 109 от 2020 г., бр. 20 от 2021 г. и бр. 8 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 125а:

а) алинея 2 се изменя така:

„(2) Желаещите да се регистрират подават пред Съвета за електронни медии заявление, към което прилагат:

1. документите по чл. 111 с изключение на информацията по ал. 4, която се изисква по служебен път;

2. идентификационни данни за предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, към които при първоначалното разпространение на програмата се осъществява пряко въвеждане към разпространител на сигнал по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права.“;

б) в ал. 5 се създава т. 6:

„6. наименованието (фирмата) и седалището на предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, към които при първоначалното разпространение на програмата се осъществява пряко въвеждане по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права;“

в) в ал. 6 след думите „за всяка промяна в тях“ се добавя „или по отношение на предприятията по ал. 5, т. 6“.

2. В чл. 125л се създава ал. 7:

„(7) Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, организациите, предоставящи обществени услуги, и органите на съдебната власт, пред които следва да се установят обстоятелства, вписани в публичния регистър по ал. 1, или на които са необходими данни, налични в публичния регистър по ал. 1, не могат да изискват от предприятията, гражданите и организациите представяне на

доказателства, че информацията е вписана в публичния регистър по ал. 1.“

3. В § 1 от Допълнителните разпоредби:

а) точка 1 се изменя така:

„1. „Разпространение на програми“ е първоначалното предаване или излъчване, независимо от използваната технология, на радио- или телевизионна програма, предназначена за приемане от слушатели или зрители, пряко или чрез посредничеството на друг оператор, различен от доставчика на медийни услуги, включително чрез пряко въвеждане по смисъла на Закона за авторското право и сродните му права. То включва и обмена на програми между оператори, за да бъдат приети от аудиторията, включително чрез пряко въвеждане. То не включва електронни съобщителни услуги за индивидуално ползване.“;

б) точка 17 се изменя така:

„17. „Препредаване“ има значението, определено в Закона за авторското право и сродните му права.“

§ 80. В Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 57 и 70 от 2004 г., бр. 91, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30, 34, 70, 80 и 108 от 2006 г., бр. 53 и 109 от 2007 г., бр. 36, 67 и 110 от 2008 г., бр. 12, 82 и 95 от 2009 г., бр. 19 от 2011 г., бр. 50 от 2012 г., бр. 12 и 14 от 2015 г., бр. 19, 28, 31 и 101 от 2016 г., бр. 58, 63, 85, 92, 97 и 103 от 2017 г., бр. 17, 98 и 106 от 2018 г. и бр. 7, 17 и 83 от 2019 г.), в § 1 от Допълнителните разпоредби т. 35 се изменя така:

„35. „Услуга на информационното общество“ е услуга по смисъла на чл. 1, ал. 3 и § 1, т. 1 - 3 от Допълнителните разпоредби на Закона за електронната търговия.“

§ 81. В Закона за храните (обн., ДВ, бр. 52 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 65 от 2020 г. и бр. 13 от 2021 г.), в § 1 от Допълнителната разпоредба т. 7 се изменя така:

„7. „Доставчик на услуги" е лице, което извършва каквато и да е услуга на информационното общество, т.е. каквато и да е услуга по смисъла на чл. 1, ал. 3 и § 1, т. 1 - 3 от Допълнителните разпоредби на Закона за електронната търговия.“

§ 82. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 19 и 44, които влизат в сила една година след обнародването му.

Законът е приет от 49-ото Народно събрание на ..... 2023 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

М О Т И В И

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за авторското право и сродните му права (ЗИД на ЗАПСП) е изготвен с основна цел въвеждане на Директива 2019/789 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година за установяване на правила във връзка с упражняването на авторското право и сродните му права, приложими за определени онлайн предавания на излъчващите организации и за препредаването на телевизионни и радиопрограми и за изменение на Директива 93/83/ЕИО на Съвета (Директивата, Директива 2019/789) и на Директива 2019/790 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година относно авторското право и сродните му права в цифровия единен пазар и за изменение на Директиви 96/9/ЕО и 2001/29/ЕО на Съвета (Директивата, Директива 2019/790). Държавите членки бяха длъжни да транспонират тези директиви във вътрешното си законодателство най-късно до 7 юни 2021 г. За закъснението срещу страната ни са образувани процедури за нарушение № 2021/0159 (за Директива 789) и 2021/0160 (за Директива 790), по които на 15.02.2023 г. Европейската комисия е взела решение да бъдат предявени искове пред

Съда на Европейския съюз.

Освен промените, свързани с директивите, със законопроекта се предлагат и някои изменения и допълнения, насочени към усъвършенстване на съществуващата правна уредба - в т. ч. към осигуряване използването на функцията „публичност“ на Регистъра на лицата, получили регистрация за колективно управление на права, воден от Министерството на културата, и на Регистъра на предприятията, разпространяващи програми, българските и чуждестранни програми, услугите по заявка и платформите за споделяне на видеоклипове, воден от Съвета за електронни медии.

1. По отношение на Директива 2019/789 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година.

Директивата въвежда улеснения по отношение на трансграничното предоставяне на онлайн услуги, които са спомагателни спрямо излъчванията и предаванията на телевизионни и радиопрограми с произход от държави членки. С оглед на постигане на целите на Европейския съюз за правилното функциониране на вътрешния пазар и по-широкото разпространение в държавите членки на телевизионни и радиопрограми, които произхождат от други държави членки, и в интерес на потребителите в целия Съюз, Директива 2019/789 предвижда облекчен ред за лицензиране на използването на произведения и други обекти на закрила, включени в определени видове телевизионни и радиопрограми. Телевизионните програми и радиопрограмите са важен инструмент за насърчаване на културното и езиковото многообразие, социалното сближаване и за увеличаване на достъпа до информация. Настоящият законопроект следва заложената в Директивата цел - адаптиране на правната уредба на упражняването на авторското право и сродните му права, свързани с трансграничното предоставяне на спомагателни онлайн услуги.

В допълнение на това се уреждат отношенията, свързани с препредаването на програми, чието първоначално предаване е осъществено в друга държава членка. С оглед на съвременното техническо развитие операторите на услуги за препредаване могат да използват различни технологии, когато препредават първоначалното предаване от друга държава членка на телевизионни или радиопрограми едновременно, изцяло и в непроменен вид с цел приемането им от публиката. Законопроектът следва тези нови тенденции, като въвежда единен правен подход по отношение на такова препредаване, независимо от използваните за това технически способи - чрез

спътникови, цифрови наземни, мобилни, затворени базирани на интернет протокол и други подобни мрежи или чрез услугите за достъп до интернет, определени в Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета.

Директива 2019/789 урежда технологията за разпространение на програми на „пряко въвеждане“, която се използва все по-масово в последните години в целия Европейски съюз, в т. ч. в България. Използването на този метод и свързаните с това правни последици следва да бъдат уредени и от българското законодателство с оглед на осигуряване на правна сигурност и по-висока степен на закрила на правоносителите.

Със законопроекта се изменят съществуващи и се създават нови разпоредби в глава четвърта, раздел II „Имуществени права“ и в дял четвърти „Приложим закон“, с които се въвежда принципът за „държава на произход“ в случаите на предоставяне на спомагателни онлайн услуги и се урежда изрично техническият способ за „пряко въвеждане“ като едно общо действие на предоставяне на съдържание с участието на излъчващите или предаващи организации и разпространителите на сигнал. Някои разпоредби претърпяват изменение с оглед на постигане на съответствие със заложения в Директивата принцип на технологична неутралност по отношение на препредаването. Част от съществуващите текстове на закона, в т. ч. някои дефиниции, се адаптират с цел въвеждането на правила, целящи предоставянето на повече правна сигурност в отношенията между излъчващите или предаващи организации, операторите на услуги за препредаване и правоносителите, представлявани и от организациите за колективно управление на права. Прецизира се обхватът на действията, които могат да бъдат извършени от излъчваща или предаваща организация или под неин контрол въз основа на получено разрешение за излъчване или предаване на произведение, едновременно с излъчването или предаването или за определен период от време след него, изцяло и в непроменен вид и за същата територия. Нормативно се изяснява отношението между понятията „предаване“ и „излъчване“. С оглед на постигане на последователност в законодателния подход в различните нормативни актове, се предприема унифициране на някои използвани в закона понятия, касаещи различните форми на разпространение на съдържание по електронни съобщителни мрежи, съобразено и с използваните понятия и в Закона за радиото и телевизията и в Закона за електронните съобщения.

По-подробно разгледани, основните аспекти на правилата, въведени с настоящия законопроект въз основа на Директива 2019/789, са следните:

1.1. Въвеждането на принципа на „държавата на произход“ за някои онлайн услуги, предоставяни от излъчващите или предаващи организации, които имат ясна и подчинена връзка с програмите им. В допълнение към традиционните форми на разпространение, през последните години излъчващите или предаващи организации предлагат на потребителите не само услуги, които осигуряват строго линеен достъп до програмите, едновременно с тяхното излъчване (т. нар. „симулкастинг“), но и възможност за достъп до тези програми онлайн след определен период от време (т. нар. „догонващи“ услуги). Излъчващите и предаващите организации предоставят и услуги, които дават достъп до материал, който допълва или обогатява по друг начин програмите, без да е част от линейно излъченото или предадено съдържание. Обхванати са както услугите, предоставяни едновременно с услугата по излъчване или предаване, така и услуги, които запазват подчинения си характер спрямо нея, но могат да бъдат достъпвани отделно от нея и без да е необходимо потребителят да придобива за целта достъп до основната услуга, например чрез абонамент. Въз основа на Директивата законопроектът обединява тези услуги в единна дефиниция за „спомагателни онлайн услуги“. Определяйки това понятие и в съответствие със заложените правила в Директивата, законопроектът въвежда принципа за „държавата на произход“, съгласно който действията по излъчване и предаване, по предоставяне на електронен достъп до обекти на закрила, включени в телевизионните и радиопрограми, като част от спомагателна онлайн услуга и действията по възпроизвеждане на обектите на закрила, които са необходими за предоставянето на спомагателна онлайн услуга, достъпна трансгранично, се считат за извършени единствено в държавата членка, в която се намира мястото на основна стопанска дейност на излъчващата или предаваща организация. Този принцип се прилага към всички радиопрограми и към определени видове телевизионни програми:

• новини и актуални предавания (с изключение на спортни събития и други обекти на закрила, включени в тях), и

• програми, които се продуцират и финансират изцяло от самата телевизионна организация.

Съгласно законопроекта и в съответствие с Директива 2019/789 принципът на „държавата на произход“ е от значение в отношенията

между правоносителите, съответно - организациите за колективно управление на права (ОКУП), от една страна, и излъчващите или предаващи организации, от друга, за целите на предоставянето на спомагателните онлайн услуги. Този принцип обаче не се разпростира спрямо всяко следващо излъчване, предаване, предлагане на електронен достъп или възпроизвеждане. Той намира приложение единствено при използването на обектите на закрила в собствените на излъчващата или предаваща организация спомагателни услуги.

Със законопроекта се въвежда и принципът при определянето размера на дължимото възнаграждение да бъдат взети предвид всички аспекти на спомагателната онлайн услуга, включително характеристиките й, продължителността на онлайн достъпа до нея, езиковите версии и аудиторията на територията на всички държави, в които се достъпват програмите. Въпреки това, не се изключва възможността да бъдат използвани и специфични методи за определяне размера на възнагражденията като такива, които се основават на приходите на излъчващата или предаваща организация от онлайн услугата.

Като се взема предвид, че такива услуги се предоставят отдавна, макар и без изрично да са дефинирани в закона, в Преходните и заключителните разпоредби е предвидено правилата относно спомагателните онлайн услуги да се прилагат и за съществуващите договори, но с цел адаптиране на страните по тях, а досегашните условия остават незасегнати за 4 години от влизането в сила на Директива 2019/789 (до 7 юни 2023 г.).

1.2. Вторият основен аспект от Директивата, въведен с настоящия законопроект, е свързан с уреждането на правоотношенията при осъществяване на услуги за препредаване. Вземат се предвид новите технически способи, които мрежовите оператори използват за предоставянето на услугите си - чрез спътникови, цифрови наземни, мобилни, затворени базирани на интернет протокол и други подобни мрежи или чрез услугите за достъп до интернет, определени в Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета. Така операторите, предлагащи услуги по препредаване, използвайки посочените технически способи, следва да се възползват от съществуващите понастоящем законови правила, които са въведени по отношение на препредаването, осъществявано по кабел. Така се следва заложеният в Директивата подход, съгласно който се уеднаквява правният режим по отношение на кабелното препредаване и препредаването, осъществявано чрез всички други технически способи.

Следвайки този подход, законопроектът въвежда изменения в съществуващата уредба на закона, като приравнява правния режим по отношение на различните технически способи за препредаване към вече съществуващата уредба относно препредаването по кабел. Така операторите на услуги за препредаване, независимо от използвания технически способ, ще се възползват от вече въведения в закона режим на задължителното колективно управление на правата за препредаване на радио- и телевизионни програми, с произтичащите за това улеснения относно получаването на разрешение от притежателите на авторските и сродните им права за препредаването на телевизионни или радиопрограми. Притежателите на права могат да упражнят своето право да разрешават или да отказват разрешение за подобни препредавания единствено посредством организация за колективно управление на права, освен когато по силата на въведеното с директивите изключение правата за препредаване по отношение на включените в програмите обекти на закрила са отстъпени на излъчващите или предаващите програмите организации. В тези случаи и с цел по-добра защита на правоносителите законопроектът въвежда изискване към препредаващите предприятия да разполагат с разрешение, което изрично описва предоставените им от радио- и телевизионните организации права за препредаване, ако има такива. Изискването за изрично описание на прехвърлените права е в интерес на правната сигурност както за препредаващите предприятия, така и за носителите на права върху препредаваните обекти на закрила. Включването на това изискване би спомогнало за по-лесното решаване на съществуващите в практиката спорове във връзка с прилагането на действащата разпоредба на чл. 91, ал. 5 - то би насочило вниманието на страните към по-внимателно описване на отстъпените права, именно с цел избягване на неяснота относно предмета на съглашението (какви точно права се отстъпват). Тази информация е налична при радио- или телевизионната организация и нейното посочване е в интерес както на другата страна по договора, така и на третите страни. Целта на текстовете е да направят достатъчно прозрачна информацията относно обема на отстъпваните права за „препредаване“, за да се защитят интересите на правоносителите, но и на ползвателите, при утвърждаването на тарифите и изплащането на съответните възнаграждения на авторите. Радио- или телевизионната организация не следва да е затруднена в описването на правата, които самата тя е придобила и предоставя. Това ще даде възможност ясно да се разграничи в кой случай кой от описаните и в Съображение 18 от Директивата начини за предоставяне на права е

избрал правоносителят, съответно от кого е избрал да получи своя пряк дял от възнаграждението. Това гарантира публичност и актуалност на наличните договори и улеснява правоприлагането. От своя страна, в съответствие с Директивата, за носителите на права, които не са членове или не се представляват от ОКУП, законопроектът предвижда въвеждането на петгодишна давност за предявяване на правата им в случаите, в които техни произведения са обхванати от лицензиите, сключени между ОКУП и операторите на услуги за препредаване. Така определеният срок надвишава предвидения в Директивата минимум както с оглед на българската традиция в уредбата на давността, така и предвид особеностите на вземането - в разглежданите случаи носителят на правото изначално може и да не знае, че е осъществено препредаване и че съществува вземане, което да търси. От друга страна, е защитен и интересът на ОКУП да не са безкрайно дълго в положение на несигурност относно дължимите в такива случаи плащания, като е предвидено срокът да започва да тече от момента на използване на произведението, а не от момента, в който носителят на правото е узнал за това използване.

Държавите членки следва да гарантират наличието на достъп до медиация, която да помогне на страните при сключването на договори за лицензи за услуги по препредаване и уреждане на спорове между заинтересованите страни. Тези правила са гарантирани в настоящия законопроект чрез включването на излъчващите и предаващи организации и оператори на услуги по препредаване към режима на медиация, уреден в закона. За уредбата на този режим законопроектът предлага ново систематично място в глава дванадесета предвид нарастващото му значение и различните типове обществени отношения, към които следва да се прилага в изпълнение на предвиденото в двете директиви.

1.3. Третият основен аспект касае правилата, които регулират използването на закриляни обекти при предаване на програми посредством техническия способ на „пряко въвеждане“. Това е процесът, при който предаващата организация доставя сигнала си на операторите - разпространители на сигнал, по такъв начин, че сигналът не е достъпен за публиката по време на подаването му към разпространителя на сигнал. Получавайки сигнала по този начин, разпространителят от своя страна го довежда до публиката. Този технически процес се използва широко през последните години и понастоящем най-големият брой телевизионни програми в България се предават именно посредством

него. В съответствие със заложеното в Директивата настоящият законопроект изрично го урежда, като уточнява, че това представлява едно общо действие по предаване на съдържащите се в сигнала програми, за което се дава разрешение от правоносителите. В това общо действие участват както разпространителят на сигнала, така и телевизионният оператор/радиооператорът, като участието на двете страни не води до пораждането на солидарна отговорност между тях. Законопроектът урежда правилата, по които всеки от участниците следва да получи разрешение за участието си в действието по предаване чрез пряко въвеждане; формулирани са и критерии за формиране на дължимото възнаграждение на правоносителите, които не изключват определянето му въз основа на приходите на съответната организация.

Като е взето предвид, че макар и без изрично дефиниране в закона, пряко въвеждане се използва отдавна, за да се даде възможност за адаптиране към нововъведения правен режим, законопроектът предвижда преходен период до 7 юни 2025 г., в който носителите на права, действащи индивидуално или чрез ОКУП, от една страна, и излъчваща или предаваща организация и разпространител на сигнали - от друга, да преуредят действащите си към датата на влизане в сила на закона правоотношения относно действията по предаване на програми, осъществени чрез техническия способ на пряко въвеждане.

В съответствие със заложените правила в Директивата горепосочените аспекти следва задължително да бъдат имплементирани във вътрешното законодателство на държавите членки. Регламентацията на други въпроси, обаче, е оставена на дискрецията на националните законодателства.

Сред тях е възможността за държавите членки да предвидят, че правилата за препредаване, предвидени в Директивата и в Директива 93/83/ЕИО, се прилагат и в случаите, когато първоначалното излъчване или предаване и препредаването се извършват на тяхна територия. Тази възможност е възприета в настоящия законопроект чрез създаването на дефиниция, унифицираща подхода, независимо дали първоначалното излъчване или предаване е осъществено, или не е осъществено в друга държава членка. Този подход съответства на българската правна традиция, доколкото законът никога не е предвиждал различен режим според това, дали препредаването е трансгранично, или не. Директивата не поставя под съмнение или на преценката на държавите членки дали вътрешно препредаване съществува, а им предоставя да преценят дали да го уредят по същия (хармонизиран), или по друг специфичен за

държавата членка начин. Налице са случаи на препредаване на програми в рамките на територията на България, които следва да бъдат съответно уредени. Това препредаване може да се осъществява и посредством т. нар. паралелно пряко въвеждане (по смисъла на Съображение 21 от Директивата).

Друг въпрос, по отношение на който Директивата предоставя дискреция за националните законодателства, е въпросът за условията за получаване на разрешения от правоносителите, включително за съответните възнаграждения, в случаите на предаването на телевизионни и радиопрограми, чрез използване на способа на пряко въвеждане. Според предвиденото в законопроекта участието на радио- или телевизионната организация в общото действие по предаване чрез пряко въвеждане се обхваща от даденото й разрешение за излъчване или предаване на произведението, а разпространителят на сигнали следва да получи отделно разрешение за своето участие в това общо действие. В унисон с предвиденото в Директивата разпространителят на сигнали може да получи разрешението единствено чрез организация за колективно управление на права или чрез радио- или телевизионната организация, когато такива права са й били надлежно отстъпени.

С оглед на по-голяма прозрачност и по-добра защита на правоносителите проектът на закон предвижда допълнения в Закона за радиото и телевизията, според които идентификационни данни за предприятията (мрежите), които участват в „пряко въвеждане“ при първоначалното разпространение на съответната програма и с чието посредничество същата достига до публиката, ще се вписват в поддържания от Съвета за електронни медии Публичен регистър като част от информацията за лицата, регистрирани във връзка със създаването на радио- и телевизионни програми, както и ще се посочват в издаваните удостоверения за регистрация. Включването именно в Регистъра на Съвета за електронни медии на информация за предприятията (мрежите), към които съответната програма се доставя чрез техническия процес на „пряко въвеждане“, е важно, доколкото понастоящем в поддържания Регистър на Съвета за електронни медии се декларират договори за авторски права с организации за колективно управление на права, списък на разпространяваните програми и договорите за това, включително техни реквизити. Допълването на регистъра с данни и за мрежите, в които се осъществява прякото въвеждане от страна на радио- и телевизионните организации, ще обедини информацията, тя ще бъде налична в регистъра и на сайта на

един и същ орган, а обявените данни ще бъдат прозрачни и проследими. Посоченото ще улесни контрола по спазването на Закона за авторското право и сродните му права, както и заинтересованите правоносители при реализиране на гражданскоправния способ на защита.

В продължение на въведения през 2011 г. подход и за да се обхванат появилите се междувременно в резултат от развитието на технологиите разнообразни начини за достигане на радио- и телевизионно съдържание до публиката, се предвижда радио- или телевизионната организация да придобива едно общо разрешение за използване, обхващащо всички възможни начини за използване - кодирано или не излъчване, предаване по каквато и да било електронна съобщителна мрежа, спомагателни онлайн услуги - стига използването да не излиза извън територията, за която съответното право е отстъпено. Предлаганият подход улеснява както носителите на права, така и радио- и телевизионните организации в процеса на договаряне, запазва интересите им, но най-вече допринася за интереса на потребителите да имат технологично неутрален достъп до съответните радио- и телевизионни програми на съответната територия, включително за определен период от време след излъчването или предаването на програмата. То е формулирано по начин, който да осигури възможността за уреждане и на нововъзникващи технологии на базата на същите принципи.

По отношение на програмите, които едновременно се разпространяват и ефирно, и по кабел/сателит, за което поддържат и 2 отделни регистрации в СЕМ, в законопроекта е възприето, че когато ефирно излъчваната програма се доставя от излъчващата организация чрез пряко въвеждане и до мрежата на разпространител на сигнали, това отделно действие се третира като „препредаване“ чрез „пряко въвеждане“.

Като продължение на въведения общ принцип е предвидено възнаграждението да бъде справедливо и съразмерно, като се отчитат видовете действия по използване, техният обем и аудитория. Така, в случаите, когато дадена радио- или телевизионна организация не предлага своята програма по всички технологични начини, обхванати от общото разрешение, е налице възможност възнаграждението да бъде определено в съответния по-нисък размер. Това правило не изключва определянето на размера на възнаграждението да бъде въз основа на приходите на излъчващата или предаващата организация.

При определяне на размера на възнаграждението при общото

действие по предаване чрез пряко въвеждане следва да се избягва както двойното плащане, така и ощетяването на носителите на права. Затова, когато възнаграждението се определя въз основа на приходите на излъчващата или предаващата организация, следва да се взема предвид целият й приход, когато чрез нея се дава разрешение и на разпространителя на сигнали. Обратно, когато разпространителят на сигнали не получава разрешението за своето участие чрез излъчващата или предаващата организация, при определяне на възнаграждението, дължимо от излъчващата или предаващата организация, не следва да се включват приходите, които тя е получила от разпространители на сигнали единствено за своето сродно право, съответно разпространителят на сигнали следва да заплати възнаграждение, което да бъде справедливо и съразмерно, без да се изключва възможността определянето му да става въз основа на приходите на разпространителя на сигнали.

На държавите членки е предоставена възможност да приспособят нововъведените правила, относими за препредаването, по отношение на задължителното колективно управление на права, изключенията от тях и разрешаването на спорове спрямо случаите, в които се използва технологията на прякото въвеждане на сигнал от предаваща организация. В новосъздадените с настоящия законопроект разпоредби, касаещи пряко въвеждане, тази възможност е предвидена.

1.4. Направено е прецизиране при уредбата на сродните права на радио- и телевизионните организации върху собствените им програми, като е заложен технологично неутрален подход - независимо от начина на разпространение на програмата (излъчване чрез наземно радиоразпръскване в радиочестотния спектър, включване в непрекъсната съобщителна верига, водеща до спътник и оттам обратно до Земята, предаване чрез електронна съобщителна мрежа, независимо от използваната технология, включително чрез пряко въвеждане или онлайн). Основен елемент от съдържанието на сродното право на радио- и телевизионната организация по отношение на програмата е да разреши всяко нейно „съобщаване на публиката“, чрез всеки технически способ, независимо дали за това действие се ползва технически посредник, или не. Така се осигурява пълноценна закрила на носителите на сродното право (а чрез нея - и на носителите на права върху включените в програмата други обекти на закрила).

1.5. Предвид измененията в основните текстове се предлагат и произтичащите от това промени в допълнителните разпоредби на закона,

като се изменят дефинициите на понятията „излъчване на произведение“, „съобщаване на публиката“, „звукозаписване“ и „кодиран сигнал“ и се създават легални дефиниции на понятията „предаване на произведение”, „препредаване“, „предлагане на електронен достъп“, „пряко въвеждане“, „спомагателни онлайн услуги“ и „основно място на стопанска дейност на излъчващата или предаващата организация“. Чрез дефинициите са обхванати и появили се през последните години технологии, като симулкастинг, уебкастинг, лайфстрийминг. При формулиране на дефинициите е следван в максимално възможна степен технологично неутрален подход, като в тази връзка в множество текстове от закона са премахнати реферирашите към конкретна технология понятия „кабел” и „безжичен”. Промените внасят яснота и гарантират правна сигурност, като по този начин защитават и интереса на правоносителите да получат справедливо и съразмерно възнаграждение за всеки вид използване. С оглед на измененията в дефинициите и с цел употребата на еднакви понятия в законодателството са предложени изменения в Допълнителните разпоредби на Закона за радиото и телевизията, като се разширява и пояснява приложното поле на дефиницията „разпространение на програми“, както и се предвижда препращане на дефиницията на понятието „препредаване“ към Закона за авторското право и сродните му права, където систематично е най-правилното място за такава дефиниция.

2. По отношение на Директива 2019/790 (Директивата) на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 година

Директивата следва политиката на Европейския съюз за ефективното функциониране на вътрешния пазар и стимулиране на иновациите, творчеството, инвестициите и създаването на ново съдържание, включително в цифровата среда. Тя цели адаптиране и допълване на съществуващата правна рамка в Европейския съюз в областта на авторското право и сродните му права и същевременно - създаването на изцяло нова нормативна уредба, която да отрази модерното развитие на технологиите, които спомагат за създаване, произвеждане, разпространение и използване на произведенията и други обекти на закрила.

Настоящият законопроект постига заложената в Директивата цел чрез редица изменения в съществуващата уредба и създаването на изцяло нова регламентация, която отразява обществените отношения, свързани с развитието на технологиите. Предвидени са нови дефиниции, които отразяват новите правоотношения, свързани с въвеждането и

използването на нови технологии, и необходимостта от закрила на правата на определени групи засегнати субекти.

Адаптирана е законовата уредба по отношение на свободното използване на произведения и други обекти на закрила в цифровата и трансграничната среда. Въведени са мерки за улесняване на някои лицензионни практики по отношение на разпространението на произведения извън търговско обращение и други обекти на закрила и наличието онлайн на аудиовизуални произведения на платформи за медийни услуги по заявка, с оглед на осигуряването на по-широк достъп до съдържание. Също така са предвидени правила за улесняване на използването на съдържание, което е обществено достояние.

За да се изгради добре функциониращ и справедлив пазар за авторското право, законопроектът въвежда и правила за правата върху публикациите в пресата, за използването на произведения или други обекти от доставчици на онлайн услуги, които съхраняват качено от потребителите съдържание и предлагат електронен достъп до него, за прозрачността на договорите на авторите и артистите-изпълнители, за възнаграждението на авторите и артистите-изпълнители, както и механизъм за оттеглянето на правата, които авторите и артистите-изпълнители са прехвърлили на изключителна основа.

Съществено внимание е отделено и на медиацията като способ за разрешаване на спорове, свързани с авторското право, а в отделни случаи - и за улесняване на преговорите за предоставяне на лицензии. Съществуващата нормативна уредба за медиацията е допълнена с по-широк кръг отношения, които могат да се разгледат по този ред. Това не възпрепятства възможността на засегнатите страни да потърсят разрешаване на споровете пред компетентния съд.

Правилата в Директива 2019/790, които се въвеждат с настоящия законопроект, имат няколко основни аспекта:

2.1. Адаптиране на изключенията и ограниченията на авторските и сродните им права към цифровата и трансграничната среда.

Новата уредба в Директивата си поставя за цел да отговори на развитието на цифровите технологии, позволяващи нови начини на използване на обекти на закрила в областите на изследванията, иновациите, образованието и опазването на културното наследство, включително при трансгранично използване. Без да ограничава вече въведените изключения и ограничения, Директивата предвижда нови

задължителни правила при използването на технологии за извличане на информация от текст и данни, илюстрирането за целите на преподаването в цифрова среда и на опазването на културното наследство, при отчитане на законните интереси както на правоносителите, така и на ползвателите.

В отговор на изискванията на Директивата законопроектът въвежда новите изключения чрез нов раздел в глава пета „Свободно използване на произведения", включвайки и необходимите препращания във връзка с прилагането на изключенията по отношение на обектите на сродни права.

2.1.1. Предвидена е възможност без съгласието на носителя на авторското право или на *sui generis* правото върху база данни и без заплащане на възнаграждение съответните обекти на закрила да бъдат използвани при автоматизиран анализ на текст и информация за целите на провеждането на научни изследвания - както в областта на природните, така и в областта на хуманитарните науки. Изключението се прилага за конкретни начини на ползване - в т.ч. възпроизвеждане на обекта на закрила, извличане на информация от база данни, съхранение на получената информация, както и предоставянето на достъп до нея на трети лица за целите на провеждането на научното изследване, неговата проверка и оценка. Изключението е приложимо за ограничен кръг субекти, изчерпателно изброени в законопроекта. Сред тях са университети и техните библиотеки, научни и изследователски институти, болници, които провеждат научни изследвания, както и други организации, които провеждат научни изследвания или образователни дейности, включващи такива изследвания, ако те извършват дейност с нестопанска цел в обществена полза или действат в признат от държава членка обществен интерес (в т.ч., ако са финансирани с публични средства или чрез публично-частни партньорства), или реинвестират всички печалби от дейността си в провежданите от тях научни изследвания. В съответствие с предвиденото в Директивата изключението не се прилага за такива организации и обединения с участието на такива организации, върху които частно предприятие упражнява контрол или друга форма на решаващо влияние и има възможност да се ползва с привилегирован достъп до резултатите от научните изследвания. Друг кръг субекти, които се ползват от изключението при извличане на текст и данни, са т. нар. институции за културно наследство - общодостъпни библиотеки, музеи и архивни учреждения, институции, съхраняващи филмово или звукозаписно

наследство съгласно Закона за националния архивен фонд. Условие за прилагане на изключението е субектите да разполагат с правомерен достъп до обекта на закрила - независимо дали въз основа на политика за свободен достъп, чрез договорни споразумения между правоносители и ползватели, или получен по друг начин. В отговор на изискванията на Директивата законопроектът предвижда задължение за ползвателите да използват подходящи технически средства за защита на информацията, съхранявана от тях при прилагане на изключението, както и задължение на правоносителите да използват само такива технически средства за защита на мрежите и базите данни, които са пропорционални на рисковете за тяхната цялост и сигурност и не възпрепятстват лицата, които имат правото да се ползват от изключението при извличане на текст и информация за целите на научните изследвания. Предвидено е организациите за управление на права и представителните организации на ползвателите да съгласуват помежду си най-добри практики по отношение на тези мерки. Като гаранция за реално прилагане на изключението с цел насърчаване на научните изследвания и подкрепа на иновациите, законопроектът предвижда задължение на правоносителите да осигурят необходимия достъп на ползващите се от изключението ползватели в срок до 72 часа от постъпване на искането.

Въведена е и предвидената от Директивата дефиниция за понятието „автоматизиран анализ на текст и информация", като е допълнена и дефиницията за „възпроизвеждане" на произведение, за да обхване изрично новите форми на възпроизвеждане на данни в машинно четим формат, както и качването на произведения в цифрова форма.

2.1.2. С на оглед осигуряване на по-голяма правна сигурност и насърчаване на иновациите и в частния сектор законопроектът въвежда и възможност без съгласието на носителя на авторското право или на *sui generis* правото върху база данни и без заплащане на възнаграждение съответните обекти на закрила да бъдат използвани при автоматизиран анализ на текст и информация и без ограничения по отношение на субекта или целите на ползване. В съответствие с предвиденото в Директивата, условието за това е носителите на права да не са забранили използването на произведения и други обекти или части от тях, преди те да бъдат достъпени. За гарантиране на правната сигурност при използване на технологията е предвидено забраната да има действие за произведения или обекти, достъпни онлайн за неограничен брой лица, само ако е установена с технически средства, незабавно разпознаваеми от софтуера, извършващ автоматизиран анализ.

2.1.3. Законопроектът въвежда и предвиденото в Директивата ново изключение по отношение на цифровото използване на произведения или други обекти на закрила за илюстриране при обучение, включително трансграничното използване, както и условията за неговото прилагане. Законопроектът определя изчерпателно кръга на субектите - образователни институции, които имат право да се ползват от изключението. Отчитайки исторически възприетия от българския законодател подход, както и нарасналия обществен интерес от прилагане на изключението в образователната дейност онлайн, законопроектът урежда възможността изключението да бъде прилагано без заплащане на възнаграждение на правоносителите. В отговор на предоставената с Директивата възможност и в духа на действащата уредба на закона относно осиротелите произведения, е предвидено, че изключението не се отнася до нотни материали и музикални партитури, както и до произведения и обекти, предназначени предимно за използване при обучение, за които ползвателят може да се снабди с разрешение след полагане на разумни усилия.

2.1.4. Със законопроекта се въвежда и текст, изрично регламентиращ възможността институции за културно наследство да използват по цифров път произведения или други обекти на закрила без разрешение на автора и без заплащане на възнаграждение, доколкото това е необходимо за тяхното опазване и съхранение. Кръгът на оправомощените лица и начините на разрешено ползване (в т.ч. форматите на разрешено съхранение) са определени в съответствие с предвиденото в Директивата. Уточнено е, че изключението се прилага, доколкото използваният обект на закрила е част от постоянната колекция или от постоянния архивен фонд на съответната организация.

В унисон с предвиденото в Директива 2019/790 нововъведените изключения са включени в приложното поле на съществуващите разпоредби, обвързващи свободното използване със запазването на техническите средства за защита.

2.2. Създаване на условия за опазване и гарантиране на по-широк достъп до културното наследство.

Директивата си поставя за цел създаване на ясна рамка за цифровизация и разпространение, включително трансгранично, на произведения или други обекти, за които се счита, че са извън търговско обращение. Новата уредба следва да улесни определени форми на използване на такива обекти, в т. ч. чрез лицензиране от достатъчно представителни организации за колективно управление на права.

Същевременно Директивата предвижда на институциите за културно наследство да се даде възможност в определени случаи да направят достъпни онлайн произведения или други обекти извън търговско обращение, които се намират постоянно в техните колекции, във всички държави членки, по силата на хармонизирано изключение или ограничение по отношение на авторското право и сродните му права.

В отговор на изискванията на Директивата със законопроекта се създава нов раздел IX „Особени правила при използването на произведения и други обекти на закрила извън търговско обращение" в глава седма „Използване на произведенията". На първо място, законопроектът определя кога се счита, че един обект е извън търговско обращение, както и при какви условия една организация за управление на права се счита за представителна за определена категория права, видове права и обекти на закрила за целите на раздела. Допълнителни критерии за преценка за наличието на обект извън търговско обращение за отделни видове обекти на закрила се определят със заповед на министъра на културата или на оправомощен от него заместник-министър след консултации с правоносителите, регистрираните организации за колективно управление на права и културните институции. На следващо място, законопроектът въвежда предвидените с Директивата правила относно отстъпване на права за използване на обекти извън търговско обращение от представителна организация за управление на права. Тези правила са приложими и за правоносителите, които не членуват в организацията, съответно не се представляват от нея по силата на споразумение за взаимно представителство. Чрез допълнение на чл. 94р[1] и по силата на изрично препращане е предвидено, че при наличие на повече от една представителна организация за съответната категория права, вид права и обекти на закрила, ползвателят се освобождава от отговорност след сключване на договор и заплащане на възнаграждение на първата организация, регистрирана като представителна. Предложението е в съответствие с възприетия и досега подход за случаи, в които има повече от една ОКУП.

В унисон с предвиденото в Директивата - за обекти извън търговско обращение, за управлението на които не е регистрирана представителна организация за колективно управление на права, законопроектът предвижда изключение, по силата на което ограничен кръг субекти (общодостъпни библиотеки, музеи и архивни учреждения, институции, съхраняващи филмово или звукозаписно наследство), при наличието на определени условия, включително нетърговска цел на

осъществяваното ползване, ще могат да предоставят електронен достъп до произведения и други обекти на закрила извън търговско обращение - част от собствените им архиви и колекции.

Правоносителите имат правото да се противопоставят на предстоящо ползване или лицензиране по този ред, като предоставят на ползвателя, съответно на организацията за колективно управление на права, шестмесечно писмено предизвестие. В интерес на правната сигурност законопроектът задължава институциите за културно наследство да положат разумни усилия за установяване, че един обект е извън търговско обращение, като за целта могат да проведат консултации с министъра на културата и с организациите за колективно управление на права. Въвеждат се и предвидените с Директивата правила за оповестяване на информация за обектите извън търговско обращение. Раздел IX урежда прилагането на новите разпоредби относно групи от обекти извън търговско обращение, свързани с трета държава.

Наред с новосъздадения раздел IX в глава седма, със законопроекта се допълва регламентът относно вписването на организации за управление на права като представителни (глава единадесета „в" - „Регистрация"), както и се предвижда специфично правило за определяне на възнагражденията за обекти извън търговско обращение (глава единадесета „ж" - „Отношения с ползвателите"). За вече регистрираните организации за колективно управление на права е предвиден шестмесечен срок, в който може да бъде заявено искане за вписване на организацията като представителна.

В духа на Директивата и отчитайки общественото и технологично развитие, законопроектът въвежда и някои изключения, предвидени още с Директива 2001/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2001 г., като: използването за целите на карикатурата или пародията, както и за целите на подражаване на характера или стила на друго произведение; случайното включване на произведение в друг материал. Тези изключения съгласно Директива 2001/29/ЕО се въвеждат по преценка на държавите членки. За част от тях, както и за някои видове използване Директива 2019/790 прави транспозицията задължителна.

2.3. Гарантиране на по-широк достъп до съдържание, в частност - до произведения на визуалното изкуство, които са обществено достояние.

С оглед на допринасяне за достъпа и насърчаването на

културата и културното наследство законопроектът допълва общата уредба на обектите с изтекъл срок на закрила. Вземайки предвид развитието на технологиите и разпространението на произведения на визуалното изкуство в дигитална среда, законопроектът предвижда, че не са обект на авторското право материали, получени чрез възпроизвеждане на визуални произведения с изтекъл срок на времетраене на авторското право.

2.4. Постигане на добре функциониращ пазар за авторски права.

За постигането на тази цел е създадена нова нормативна уредба, касаеща закрилата на публикациите в пресата и справедливото обезщетяване на авторите, които прехвърлят или отстъпват правата си на издатели на такива публикации.

В допълнение на това съществуващата нормативна уредба е прецизирана по отношение на справедливото възнаграждение по договорите за използване с автори и артисти-изпълнители.

2.4.1. С оглед на постигане на целите на Европейския съюз за осигуряване на хармонизирана правна закрила за публикациите в пресата и за обезпечаване на икономическата устойчивост на медийните издатели Директива 2019/790 предвижда въвеждане на права, сродни на авторското право, в полза на издателите на публикации в пресата за онлайн използването на тези публикации от доставчиците на услуги на информационното общество. Закрилата се разпростира спрямо цели публикации и части от такива, като извън обхвата остава използването на отделни думи или много кратки откъси от публикации в пресата, възпроизвеждането на фактите, посочени в такива публикации, действията по създаването на препратки (хипервръзки), както и използването на публикации от физически лица за тяхно лично ползване или с нетърговска цел. Времетраенето на предвидената закрила е 2 години и не се прилага за публикации в пресата, публикувани за първи път преди 6 юни 2019 г.

Настоящият законопроект следва заложената в Директивата цел чрез въвеждане на права, сродни на авторското право, в полза на издателите на публикации в пресата. Със законопроекта се създава нова глава десета „б“ „Права на издатели на публикации в пресата“. Защитата е насочена към издателите, които са граждани на Република България или имат постоянен адрес, или основно място на дейност в нея, граждани на държави - членки на Европейския съюз, или имащи постоянен адрес

или основно място на дейност в някоя от тях, или юридически лица, чието седалище, централна администрация или основно място на дейност се намира на територията на страната или на територията на такава държава. Въведените нови разпоредби предвиждат изключително право на такъв издател по отношение на публикации в пресата, публикувани като част от икономическата му дейност и под неговата редакционна отговорност и контрол, да разрешава срещу възнаграждение възпроизвеждането на тези публикации в пресата, както и предлагането на електронен достъп до тях при използването им онлайн от доставчици на услуги на информационното общество.

Нормативно изяснено е, че сродните права на издателите на публикации в пресата, предвидени в настоящия законопроект, не накърняват правата на авторите и другите носители на права по отношение на произведенията и обектите, включени в публикация в пресата. С оглед на осигуряването на икономическите интереси на всички заинтересовани страни се въвежда механизъм за разпределяне на приходите от възнаграждението за използването на публикацията в пресата от доставчиците на услуги на информационното общество между авторите на произведения, включени в публикацията в пресата, и издателя на публикацията. В Допълнителните разпоредби се въвеждат дефиниции за „услуга на информационното общество“, „публикация в пресата“ и „много кратки откъси от публикации в пресата“. Дефинирайки тези понятия и в съответствие със заложените правила в Директивата, настоящият законопроект цели да осигури по-голяма закрила на издателите на публикации в пресата, тъй като липсата на признат статут на същите като правоносители често пъти прави лицензирането и реализацията на правата върху публикациите в пресата във връзка с онлайн използването им от доставчиците на услуги на информационното общество в цифрова среда сложно и неефективно.

В съответствие със заложените правила в Директивата горепосочените аспекти следва задължително да бъдат имплементирани във вътрешното законодателство на държавите членки. Регламентацията на други въпроси, обаче, е оставена на дискрецията на националните законодателства. Сред тях е възможността за държавите членки да предвидят право на справедливо обезщетение за използване на произведението в случаите, в които авторът е прехвърлил или отстъпил правата си на издател, включително на издател на публикации в пресата. Тази възможност е предвидена в сега действащия български закон, а законопроектът има за цел единствено да прецизира съществуващите

текстове.

Със законопроекта е предложена и нова разпоредба, санкционираща възпроизвеждането и предлагането на електронен достъп до публикации в пресата в нарушение на новите правила.

Във връзка с новите понятия, а и за да се постигне еднаква уредба за печатните и онлайн изданията, са направени съответните изменения в уредбата на договора за публикуване в периодично издание.

За постигане на последователност в уредбата са предложени съответни изменения в дефинициите на понятията „услуга на информационното общество" и „доставчик на услуги" в Закона за храните и в Закона за тютюна, тютюневите и свързаните с тях изделия.

2.4.2. Друг основен аспект на Директивата, въведен с настоящия законопроект, е предвиждането на мерки за засилване позицията на авторите и артистите-изпълнители при договаряне използването на техните обекти, както и на подходящи гаранции, че правоносителите получават справедливи възнаграждения по вече сключени договори. Необходимостта от измененията е продиктувана от обстоятелството, че авторите и артистите-изпълнители се намират в по-неблагоприятна позиция от контрагентите си, когато отстъпват лицензии и прехвърлят права върху своите обекти.

Законопроектът съдържа отделни текстове, с които се дава нова, по-прецизна редакция на разпоредбите, свързани с размера на възнаграждението и разваляне на договорите от авторите и артистите изпълнители. Въвежда се като общ принцип възнаграждението да бъде справедливо и съразмерно спрямо икономическата стойност на лицензираните или прехвърлените права. Част от съществуващите текстове на закона се адаптират с цел въвеждането на този принцип. Предвижда се възможност авторът или артистът-изпълнител да претендира допълнително възнаграждение от страната, с която е сключил договор за използване, или от нейни правоприемници, в случаите, когато първоначално договореното възнаграждение се окаже явно несъразмерно на приходите, получени от използването на произведението или друг обект на закрила, като тук се включват и приходите от мърчандайзинг. Допълнително се въвеждат критерии за определяне кога възнаграждението се счита за несъразмерно ниско. Когато страните не се споразумеят да приспособят договора към нововъзникналите обстоятелства, авторът или артистът-изпълнител може да започне процедура по медиация, както и да предяви иск пред

съд, независимо дали е провеждана такава процедура. С оглед на гарантирането на осигурителните и пенсионните права на авторите и артистите-изпълнители е предвидено, че когато за създаването на произведението е договорено отделно възнаграждение за положен от автора труд, размерът му се посочва изрично. Разпоредбата се прилага съответно и за труда на артистите-изпълнители.

На следващо място, с цел да се защитят законните интереси на авторите и артистите-изпълнители Директивата въвежда механизъм за разваляне на договори за отстъпване на изключителни права, след като е минал разумен период от време, в който използването на произведението или изпълнението не е започнало. В отговор на предоставената с Директивата възможност и по съображения за гъвкавост на уредбата, законопроектът въвежда като алтернативна на механизма за разваляне на договорите възможността за отмяна на изключителния характер на правото на използване. Нормативно изяснено е, че в този случай договорът занапред продължава действието си като договор за неизключително право на използване, като запазва останалите си условия. Допълнително се създават разпоредби относно хипотезите на множество автори с принос при създаване на произведението или обекта - тогава правото за разваляне на договора и за отмяна на изключителния характер на лицензията се упражнява със съгласието на всички съавтори. Тъй като смисълът на подобно разваляне или отмяна на изключителния характер е правоносителят да може да реализира икономически правата си чрез друг ползвател, е предвидено, че то не може да се упражни, когато поради естеството на отстъпеното право то няма как да бъде отстъпено на нов ползвател.

За да съобрази изискванията на Директивата за прозрачност, законопроектът въвежда задължение за предоставяне на актуална, разбираема, относима и изчерпателна информация на авторите и артистите-изпълнители най-малко веднъж годишно за използването на произведенията или другите обекти на закрила, включително за начините на използване, всички приходи и дължимото възнаграждение. С оглед на разнообразието и спецификите на използване в различните творчески сектори, съответно и на типа информация, добре е изискванията за нейното предоставяне, актуалност, разбираемост, относимост и изчерпателност да бъдат доразвити в съвместно изработвани от правоносители, ползватели и потребители секторни стандарти на различните творчески индустрии. За осигуряване на необходимия баланс и правна сигурност е предвидено, че лицата, получаващи информация,

носят отговорност за нейното обработване, използване и опазване в съответствие с предвидените в действащото право задължения за защита на личните данни и търговската тайна. Предвидено е, че всяко искане за информация към трети лица в случаите на последващо отстъпване на правата на използване на обекта на закрила, се отправя чрез първоначалния ползвател. Член 27 от Директива 2019/790 посочва за дата на влизане в сила на разпоредбите за прозрачност 7 юни 2022 г. Този срок е обвързан с крайната дата на транспониране на директивата и в съответствие със съображение 77 от нея има за цел да предостави на страните по договорите за използване преходен период, в който да се адаптират към новите изисквания. Предвид закъснението при транспонирането и за да се постигне целта на директивата, проектът на закон предвижда нововъведените задължения да влязат в сила една година след обнародването му в „Държавен вестник". Въведено е и изключение от приложното поле в случаите, когато приносът на автора или артиста-изпълнител е незначителен спрямо цялостното произведение или обект на закрила.

С оглед на избягване на колизия с новата обща уредба относно прозрачността, е предложено отпадане на регламентираното задължение на продуцентите за предоставяне на информация относно получаваните приходи от използване на произведения. По аналогични причини е предвидено и отпадане на заварената уредба на правото на допълнително възнаграждение при участие в аудио-визуално произведение с рекламно предназначение.

Предвид предоставената от Директивата и законопроекта допълнителна закрила на правоносителите и възможността по всяко време да се търси корекция на възнаграждението, така че то да бъде справедливо и съразмерно, се предлага отпадане и на заложения максимален десетгодишен срок на договора за използване на произведение, възприеман като бариера пред развитието на пазара на творческите индустрии. Това ще допринесе и за допълнително хармонизиране на законодателството с останалите държави членки, доколкото такъв срок почти никъде не е предвиден. В подкрепа на предложеното изменение застава и обстоятелството, че през годините уреденият в действащия закон максимален срок е възприеман като пречка пред инвестициите в сектора, а в частност - и в софтуерния бранш, доколкото ограничението се прилага и спрямо договорите за използване на софтуер. Същевременно ограничението влиза в противоречие с доктрината на сродните права, установена в редица

международни норми (в т.ч. Международната конвенция за закрила на артистите-изпълнители, продуцентите на звукозаписи и излъчващите организации), и защитата на други права на интелектуална собственост (например правото върху марка, която може да съдържа защитени обекти на авторското право и да се подновява без ограничение). Законопроектът предвижда други възможности за автора или артиста-изпълнител да претендира допълнително възнаграждение от ползвателя, когато първоначално определеното се окаже явно несъразмерно на получените приходи. С оглед на предвидимостта на правната уредба е заложено отпадането на ограничението на срока да важи за бъдещи договори, а по отношение на договори, сключени преди влизането в сила на промяната, за срок, по-дълъг от десет години, сега съществуващото времево ограничение се запазва.

В духа на Директивата са и предложените нови текстове, допълващи уредбата на издателския договор (в насока изрично изключване на приложението на правилата относно договора за поръчка) и уреждащи приложимостта й към договора с автор на превод на литературни произведения.

2.5. Правоотношения, свързани с използването на произведения и други обекти на закрила, качени в платформите на доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание (наричани по-нататък и „платформи“).

С оглед на все по-нарастващата роля, която имат доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание, законопроектът следва заложената от Директивата цел да даде изрична регламентация на обществените отношения, свързани с предлагането на електронен достъп до голямо количество защитено съдържание, качено от потребителите на тези услуги, като даде яснота и правна сигурност по въпросите какъв вид използване се осъществява, от кого и чия отговорност се ангажира при неправомерно ползване на обекти на закрила. В тази връзка законопроектът въвежда нови разпоредби, които определят участниците в тези обществени отношения, техните права и задължения във връзка с качването на защитено от авторско право и сродни права съдържание, механизми за защита правата на правоносителите и потребителите на тези услуги.

Дадена е дефиниция за доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание, чиято основна цел или една от основните му цели е да съхранява и да предлага електронен достъп на публиката до голям брой запаметени под цифрова форма произведения, качени от

потребители на услугата на този доставчик, които той организира и популяризира с цел печалба. Същевременно е изяснено кои доставчици на услуги остават извън обхвата на тази категория субекти. Доставчици на услуги, които попадат извън обсега на дефиницията за доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание, разбира се, продължават да носят отговорност в рамките на действащото право.

Законопроектът определя правоотношенията във връзка с предлагането на електронен достъп от страна на доставчика на онлайн услуга за споделяне на съдържание до произведения или други обекти на авторското право, качени от ползватели на услугата на този доставчик. Прието е, че с тези действия именно доставчикът на онлайн услуга за споделяне на съдържание осъществява действията по използване на обектите на закрила. Така, за тези действия по използване, доставчикът на онлайн услугата за споделяне на съдържание следва да е получил разрешение от правоносителите. От това разрешение следва да се възползват и ползвателите на услугата на доставчика, които действат с нетърговска цел и чиято дейност не генерира значителни приходи. Разрешението обхваща и възпроизвеждането от доставчика, което е част от техническия процес и е без самостоятелно икономическо значение. От друга страна, когато потребителят притежава право да предлага електронен достъп до качен от него обект на закрила, било защото е получил разрешение, притежава правата или се възползва от допустимо свободно използване, то тогава платформите следва да се ползват от този режим за качения от потребителя обект, без нуждата от получаване на допълнително разрешение - както за предлагането на достъп до обекта, така и за споменатото възпроизвеждане като част от техническия процес без самостоятелно икономическо значение.

Въведен е специален механизъм за отговорност на платформите за случаите, в които е качено съдържание, съдържащо обекти на закрила, за които не е дадено разрешение. В тази връзка, ангажирането на отговорността на доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание е обусловено от редица фактори, сред които са високите секторни стандарти за дължима професионална грижа от страна на платформите, но и предоставянето на своевременна и достатъчна информация от страна на правоносителите. Така, съблюдавайки заложения от Директивата принцип на пропорционалност, настоящият законопроект въвежда една стриктна система от правила за ангажиране на отговорност, съответно предпоставки за освобождаване от такава отговорност, за доставчиците на онлайн услуги за споделяне на

съдържание. Следва да бъдат взети предвид видът, аудиторията и размерът на платформата, видът на качените на нея обекти на закрила, наличността на подходящи и ефективни средства за разпознаване на съдържание, както и стойността на разхода за доставчика на услугата. Предвиденият механизъм за освобождаване от отговорност не следва да се прилага за доставчици на услуги, чиято основна цел е практикуването или улесняването на пиратството на авторското право и сродните му права.

С цел подпомагане развитието на малките и средни предприятия и стимулиране разработването на нови бизнес модели законопроектът предоставя облекчение за действително новосъздадените доставчици за онлайн услуги за споделяне на съдържание, които са облекчени в доказването на предпоставките за освобождаване от отговорност. Изискването за действителна новосъздаденост е въведено с цел да се ограничи заобикалянето на закона чрез методи като регистрации на нови дружества, действия чрез свързани лица, прехвърляния на търговски предприятия или на части от тях, прехвърляния на марки, ноу-хау, софтуер.

В контекста на взаимодействието между доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание и правоносителите законопроектът въвежда правила за прозрачност по отношение на стъпките, предприети от платформите за споделяне на съдържание, в контекста на това сътрудничество. Доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание следва да предоставят по искане на правоносителите подходяща информация относно функционирането на техните практики, както и информация относно използването на произведението, за което е дадено разрешение. Тази информация следва да бъде достатъчно конкретна, за да осигурява достатъчно прозрачност на правоносителите, без да се засягат търговските тайни на доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание.

Важна роля в предлаганата нова нормативна уредба е предвидена по отношение на изключенията или ограниченията на авторското право, които гарантират свободата на изразяване на ползвателите на онлайн услугите за споделяне на съдържание. Следвайки целта на Директивата за въвеждане на баланс между свободата на изразяване и свободата на изкуствата, от една страна, и правото на собственост, включително на интелектуална собственост, от друга страна, законопроектът предоставя в полза на потребителите правото да качват и да предоставят достъп до съдържание, генерирано

от потребители за конкретните цели на цитиране, критика, рецензиране, карикатура, пародия или подражаване на характера или стила на друго произведение (т. нар. пастиш).

С оглед на постигане на справедлив баланс в отношенията между правоносителите и потребителите на онлайн услугите за споделяне на съдържание, законопроектът предвижда правила, които задължават доставчиците на онлайн услуги за споделяне на съдържание да разполагат с ефективни механизми за подаване на жалби и правна защита на ползвателите. Предвиждането на такива механизми ще позволи на потребителите на платформите да оспорят свалянето или блокирането на достъпа до каченото от тях съдържание, когато те биха могли да се възползват от разрешено свободно използване във връзка с каченото съдържание. От своя страна, исканията на правоносителите за свалянето или блокирането на достъпа до тяхното съдържание следва да бъдат надлежно обосновани. Предвидено е задължение за платформите да разглеждат жалби, подадени в рамките на този механизъм, без неоправдано забавяне, а решението следва да подлежи на човешка преценка. В случай че не бъде постигнато споразумение по спорове относно каченото онлайн съдържание, съдържащо произведения или други обекти на закрила, за засегнатите страни е предвиден режим на извънсъдебно решаване на спорове. Независимо от предвидените механизми за защита, засегната страна може да отнесе спора за разрешаване и от компетентния съд.

2.6. Наличие на извънсъдебни механизми за подпомагане на преговори относно уреждане на права и извънсъдебно разрешаване на спорове, свързани с авторското право и сродните му права.

В много случаи страните по спорове относно авторски и сродни на тях права не са склонни да потърсят разрешаване на този спор от съда. С оглед на спестяването на време и разходи настоящият законопроект разширява значително режима на досегашната нормативна уредба по отношение на медиацията. В приложното й поле вече влиза разрешаването на широк кръг от спорове:

• уреждането на отношенията между авторите и артистите-изпълнители, от една страна, и контрагентите им, от друга страна, при спорове, произтичащи от задължението за прозрачност и механизма за приспособяване на договорите;

• спорове относно определяне на справедливо възнаграждение и правилата за прозрачност и отчетност между ползватели или техни

представителни организации, от една страна, и автори, артисти-изпълнители или техни представителни организации, от друга страна;

• спорове между правоносители и ползватели относно преустановяването на достъпа до или премахването на произведения или други обекти, качени в платформа на доставчик на онлайн услуги за споделяне на съдържание.

Освен разрешаване на спорове, медиацията е подходящ способ и за постигане на договореност относно упражняването на авторските права и сродните на тях права. С оглед на това медиацията е предвидена като способ за улесняване лицензирането на правата върху аудио-визуални произведения на услуги за видео по заявка. Този механизъм дава възможност на страните, желаещи да сключат споразумение, да разчитат на съдействието на безпристрастен орган, който да осигури взаимно сътрудничество между страните и постигането на баланс в отношенията във връзка с уреждането на тези права.

2.7. В допълнение на предвиденото с Директивата законопроектът въвежда изменения и допълнения, свързани с адаптирането на нормативната рамка към нуждите и реалностите на цифровата среда. За разширение на приложното поле на уредбата в глава шеста „Времетраене на авторското право“ изразът „непубликувани произведения“ (възпроизведени и разпространени физически екземпляри) се заменя с „неразгласени произведения“ (законно оповестени публично, независимо от формата). В тази насока са и предложените изменения в отделни административно-наказателни разпоредби от закона.

3. По отношение на регистрите и други изменения, несвързани с Директивите

3.1. Предлаганите със законопроекта изменения целят осигуряване на комплексно административно обслужване, чрез което се намалява административната тежест и се постига по-високо качество на обслужването на гражданите и бизнеса. Промените са по отношение на Регистъра на наименованията на артистичните групи и на лицата, получили регистрация за колективно управление на права, воден от Министерство на културата по реда на Закона за авторското право и сродните му права и Регистъра на предприятията, разпространяващи програми, българските и чуждестранни програми, услугите по заявка и платформите за споделяне на видеоклипове, воден от Съвета за електронни медии по реда на Закона за радиото и телевизията. С

предложенията се затвърждава отпадането на възможността административните органи, организациите, предоставящи обществени услуги, лицата, осъществяващи публични функции, и органите на съдебна власт да изискват представяне на документи за вписани в публичните регистри обстоятелства. Така, вписаните в регистрите лица се освобождават от необходимостта да предоставят документи на хартиен носител относно обстоятелства, вписани в регистрите. С въвеждането на допълненията ще се приложи основният принцип на служебното начало и принципът за еднократно събиране и създаване на данни.

3.2. С проекта на закон се предлага и изменение в уредбата на регистрациите на артистични групи, установена в чл. 83 от ЗАПСП, и по-специално уреждането на законово ниво на основанията за отказ и заличаване на регистрация, на мястото на досегашната регулация в Наредбата за регистриране на наименованията на артистичните групи. Предложението е направено от администрацията на Министерския съвет, от дирекция „Правна“, в хода на междуведомственото обсъждане на друг проект на нормативен акт, изготвен от Министерството на културата - проект на Постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за регистриране на наименованията на артистичните групи. Така, с проекта на закон в чл. 83 от ЗАПСП се пренасят основанията за отказ от регистрация и за заличаване на вече регистрирано наименование, съдържащи се понастоящем в чл. 9 и 10 от Наредбата за регистриране на наименованията на артистичните групи, както и се допълват нови такива основания относно наименования, оказващи се в колизия с обществения ред или добрите нрави. Въвеждането на подобни възможности за отказ от регистрация, както и за заличаване на вече регистрирано наименование не би било прецедент. Отказ и заличаване поради противоречие с обществения ред и добрите нрави е предвиден за регистрацията на търговски марки. Отнася се за хармонизирана разпоредба, произтичаща от Регламент/ЕС/207/2009 и възпроизведена в чл. 11, ал. 1, т. 6 от Закона за марките и географските означения (ЗМГО), относно отказа и препращащия към него текст на чл. 36, ал. 1 от същия закон относно заличаването. Доколкото режимът на регистрация на наименование на артистична група е сходен с регистрирането на търговска марка и представлява своеобразен олекотен негов вариант, възприемането на тези разпоредби е оправдано и необходимо. С оглед на обстоятелството, че Регистърът на наименованията на артистичните групи е публичен и е достъпен на интернет страницата на Министерството на културата, отпада и

изискването за заплащане на такса за извършване на справки.

3.3. Проектът на закон съдържа и изменения в административнонаказателните разпоредби на ЗАПСП. Същите произтичат от предвидените понятийни уточнения, терминологично уеднаквяване и прилагането на принципа на технологична неутралност. Промените в чл. 97, ал. 1, т. 3, 6, 13 целят да осъвременят каталога на действията, разглеждани от закона като административни нарушения (отпадането на съставите по чл. 97, ал. 1, т. 3, 4, 8, 10 и 11 от закона), въвеждат диференцирани размери на санкциите в зависимост от субекта, дефинират „системно“ и „повторно“ нарушение. Предвидени са и разпоредби, произтичащи от влезлите в сила на 23 декември 2021 г. изменения в Закона за административните нарушения и наказания. Във връзка с разпоредбите в чл. 97, ал. 1, чиято отмяна се предлага, следва да се посочи по-конкретно следното: чл. 97, ал. 1, т. 3 - възприето е предложението от общественото обсъждане по проектозакона за отпадане на действието „публично прожектиране“ като самостоятелна форма на използване, доколкото същото е част от изключителното право на „публично изпълнение“, по отношение на което промени не се предвиждат, а административнонаказателна отговорност може да бъде търсена по чл. 97, ал. 1, т. 5 от ЗАПСП; чл. 97, ал. 1, т. 4 - съставът датира от 1993 г., като в първата си редакция, до 2000 г., е включвал и търговска цел като елемент от субективната страна на нарушението; формулиран е и отразява неактуално от днешна гледна точка състояние на технологиите, когато оборудването за презапис на закриляни обекти не е било масово достъпно; понастоящем електронни устройства, с които се изготвят копия на обекти на закрила, може да се набавят без затруднение и без да е необходимо да се прибягва до услугите на други лица; „презаписването“ с лични действия съобразно чл. 18, ал. 2, т. 1 от ЗАПСП и § 2, т. 3 от ДР на ЗАПСП се квалифицира като „възпроизвеждане“ със съответстващата му отговорност по чл. 97, ал. 1, т. 1 или 2 от закона; от 2000 г. и до момента по текста не са образувани производства; чл. 97, ал. 1, т. 6 - съставът се характеризира с това, че нарушението обхваща неправомерни действия по излъчване, предаване и препредаване съгласно дадените в настоящия закон понятия, както и доставянето до публиката без разрешение на произведения, изпълнения, звукозаписи, радиопрограми, телевизионни програми, записи на филми или на други аудио-визуални произведения - за да се обхванат всички възможни действия на разпространение без разрешение, особено при пиратски действия; чл. 97, ал. 1, т. 8 - 11 - съставите се характеризират с това, че нарушенията засягат права на индивидуални правоносители,

свързани са най-вече с вещта, съдържаща обекта на авторско право, (например разпространение без разрешение на керамични съдове или бижута от метал - нарушение по чл. 97, ал. 1, т. 10, предложение първо); нарушението се извършва чрез форма на използване, която не е основна/типична за вида закрилян обект (например пристрояване на сграда, която е произведение на архитектурата, без разрешение на архитекта - нарушение по чл. 97, ал. 1, т. 11, предложение първо); установяването и доказването на нарушенията е трудно или почти невъзможно със средствата на административното наказване.

По предложение на Комисията за противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество, получено в хода на междуведомственото съгласуване, с цел предотвратяване на евентуални корупционни практики, законопроектът въвежда разграничение между размера на глобите за физическите лица и имуществените санкции за юридическите лица, както и дефинира понятията „повторно“ и „системно“. С оглед на спецификата на административните нарушения по ЗАПСП за квалифицирането им като извършени „повторно“ е установен тригодишен срок.

3.4. В унисон с изразените становища от заинтересованите лица, законопроектът предвижда и някои изменения в уредбата на проекти, планове и други, отнасящи се до архитектурата и териториалното устройство, с цел нейното прецизиране. Основна насока на предвидените изменения е отпадане на изискването за административно одобрение на устройствения план или архитектурния проект като условие за възникване на авторското право върху него.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

X